

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Ветэранам і работнікам сістэмы працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь Дарагія сябры!
Ад усёй душы віншую вас з прафесійным святам — Днём работнікаў сацыяльнай абароны.
 Ваша сфера дзейнасці звязана з інтарэсамі кожнага чалавека і кожнай сям'і. Дзякуючы адданаму служэнню справе, умённю адпкіаца на чужы боль, дабрыні і міласэрнасці вы дасягнулі немалых поспехаў і заслужылі аўтарытэт у грамадстве.
 Сваямі штодзённым клопатам аб людзях вы пацвярджаеце статус Беларусі як краіны сацыяльнай справядлівасці — дзяржавы для народа.
 Прыміце маю сардэчную ўдзячнасць за вашу працавітасць, прыхільнасць маральным ідэалам, высокае пачуццё адказнасці.
 У гэты святочны дзень шчыра жадаю ўсім ветэранам і работнікам сістэмы працы і сацыяльнай абароны моцнага здароўя, дабра, шчасця і дабрабыту.
 Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Андрэй Тур: «КАНКУРЭНЦЫЯ ПАВІННА БЫЦЬ УСЮДЫ, ДЗЕ ГЭТА МАГЧЫМА, А ДЗЯРЖАўНАЕ РЕГУЛЯВАННЕ ТОЛЬКІ ТАМ, ДЗЕ ГЭТА НЕАБХОДНА»

Дырэктыва № 4 «Аб развіцці прадпрымальніцкай ініцыятывы і стымуляванні дзелавой актыўнасці ў Рэспубліцы Беларусь», паводле слоў намесніка міністра эканомікі Андрэя Тура, з'яўляецца вялікім, ёмістым і комплексным дакументам. У бліжэйшы час Міністэрства эканомікі як орган дзяржкіравання, які рэалізуе каардынацыйную дзейнасць па развіцці прадпрымальніцтва, мае намер прыступіць да падрыхтоўкі праекта плана мерапрыемстваў па яе рэалізацыі.

Каментуючы найбольш важныя моманты Дырэктывы № 4, Андрэй Тур у першую чаргу спыніўся на развіцці канкурэнцыі. Як падкрэсліваецца ў дакуменце, канкурэнцыя павінна быць усюды, дзе гэта магчыма, а дзяржаўнае рэгуляванне — толькі там, дзе гэта неабходна. Каб канкурэнцыйнае асяроддзе развівалася, прадугледжваецца дзяржаўнае рэгуляванне ценяў толькі ў адносінах да прадукцыі арганізацый-маналістаў і на сацыяльна значныя тавары. Прытым за якасць тавараў і паслуг уключаецца будучы нясці як прадавец, так і вытворца і імпартёр. Гэта значыць, скажаў намеснік міністра, што не толькі дзяржава і дзяржаўныя органы будуць несці адказнасць за якасць тавараў, але і бізнес-асяроддзе таксама ўключаецца ў гэтую адказнасць.

Наступны важны момант, які ўтрымліваецца ў дакуменце і згаданы Андрэем Турам, накіраваны на абарону і развіццё прыватнай уласнасці з мэтай бесперашкоднага развіцця прадпрымальніцтва. «Абарона прыватнай уласнасці, — падкрэсліў намеснік міністра, — немагчымае канфіскаваць маёмасць у суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці — добра-сумленных прадпрымальнікаў, з'яўляецца суверэнай і важнейшай умовай для таго, каб развіваліся ўсе віды і формы уласнасці». Якіраз развіццё ўсіх формаў уласнасці Міністэрствам разглядаецца як неабходную ўмову для фарміравання ў краіне сярэдняга класа, эфектыўнага ўласніка на ўсіх узроўнях. У Дырэктыве закладзеныя палажэнні і аб удасканаленні арэндных адносін. У бліжэйшы час арэндныя адносіны з пункту гледжання інстытута арэнды будуць паступова сыходзіць, асабліва ў сферы вытворчасці тавараў, работ, паслуг. Тут прадпрымальнікам мэтазгодна сыходзіць ад арэнды і мець плошчы ва ўласнасці. Разам з тым, захаванне інстытута арэнды дарэчы на рынку жылля, у тым ліку другаснага.

Апошнім часам шмат што было зроблена ў краіне для ліквідацыі адміністрацыйных бар'ераў, але ў Дырэктыве непасрэдна ёсць указанне на іх максімальную ліквідацыю. У прыватнасці, дакументам не дапускаецца ўстаўленне ў адносінах да юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў адміністрацыйных працэдур, якія не прадугледжаныя ў законах, міжнародных дагаворах, рашэннях кіраўніка краіны і ўрада. Гэта значыць, падкрэсліў Андрэй Тур, любая адміністрацыйная працедура можа быць уведзена толькі пастановай урада. Неводны орган дзяржаўнай улады, асабліва на месцах, не мае права ўводзіць якіясыць дадатковыя абмежаванні і дадатковыя бар'еры.

Закладзены ў Дырэктыве і захады па гарманізацыі падатковай сістэмы, яе спрашчэнні. Гаворачы пра гэта, Андрэй Тур заўважыў, што з палажэнняў дакумента выцякае неабходнасць па пераарэамерыраванні цяжару пенсійнага страхавання паміж наймальніцкай і работнікамі. Ёсць у дакуменце і напрамкі па выключэнні залішчанага рэгулявання рынку працы. У прыватнасці, мяркуюцца для прадпрыемстваў недзяржаўнай формы ўласнасці адмяніць тарыфную стаўку першага разраду як абавязковую. Паводле слоў Андрэя Тура, адмяненне шэрагу абмежаванняў па заробатнай плаце, па найме працоўнай сілы.

Адказваючы на пытанне наконт таго, ці трэба чакаць павышэння ценяў разам з лібералізацыяй цэнаўтварэння, намеснік міністра зазначыў, што не. Паводле яго слоў, Дырэктыву неабходна разглядаць не па нейкіх частках, а як комплексны дакумент, які накіраваны ў цэлым на развіццё добраўмуленай, паўназначнай адказнасці вытворцы, імпартёра і прадаўца. Калі такая адказнасць ёсць, то цені, нават калі яны адпушчаны на свабоду, у такіх умовах не будуць расці, таму што яны абмежаваныя умовамі добраўмуленай канкурэнцыі.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

ЖАНЧЫНЫ АХВОТНА ДАВЯРАЮЦЬ СВАЕ ГАЛОВА... БЫЛОМУ ЭЛЕКТРАЗВАРШЧЫКУ

Аляксандр Чуянаў — майстар жаночых прычосак аднаго з вядомых гомельскіх салонаў — кажа, што ў цырульніцкую справу трапіў выпадкова. Але, як часта бывае, менавіта ад выпадку вырашаецца лёс. Сваю першую прафесію электрыка і электразваршчыка Аляксандр мяняць не збіраўся. Ён рыхтаваўся, як усе хлопцы, у армію. Атрымаў павестку, звольніўся з завода, справіў провады і... патрапіў пад скарачэнне. І на два месяцы апынуўся без працы.

— Каб не губляць часу, паступіў у каледж на цырульніцка мужчынскіх прычосак. А праз два гады дыпломнай працы ўвёў жаночую стрыжку, — прыгаврава Аляксандр першыя прыступкі ў цырульніцкай прафесіі. Заўсёды ўдзельнічаў у конкурсах навучнай моладзі, шмат разоў атрымаваў першыя месцы, быў адзначаны нават Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Гомельскія прыгажуні імкнуцца да майстра Чуянава, каб стаць багінямі. Тлумачэнне тут простае: фантазіі майстра неабмежаваныя, і таму яго працы заўсёды выклікаюць захапленне. Кожны раз ён стварае новы і непаўторны вобраз. Кажуць сучасным слэнгам — поўны крэатыў. Аўтарскія мадэльныя прычоскі Чуянава ўжо пазнаюцца. Стыль адной з прычосак гамялянычкі называюць «мядузай». А гэта ўжо ім'я. Няпрэдродзі вяселляў і навагодных свят жыццё Аляксандра пераважна аднаго сапраўднага фабрыку прыгажосці, бо ахвотных «патрапіць» у яго рукі безліч і трэба дамаўляцца за некалькі месяцаў. А майстру трэба паспець падарыць кожнай прычосцы сапраўднае свята.

На апошнім сталічным салоне прыгажосці «Інтэрстыль» Аляксандр ствараў вобраз дзючыны з бразільскага карнавалу (на фотаздымку) як заўсёды імправізіруючы, знаходзячы ў палоне бяскожных фантазіяў. Не толькі цырульніцкі, але таксама і ў візажы, і ў стварэнні касмама. Удзелам мужчын-цырульнікаў у фестывалі прыгажосці цяпер нікога не здзівіць. Тым не менш, калі сярэд дзясятка славетных майстрав цырульнага мастацтва з'яўляецца прадстаўнік моцнай паловы, інтарэс да яго заўсёды большы, чым да іншых. Чаму? Бо навідавоку змена прычоскі стэрэатыпаў і ўяўленняў, што дамскія прычоскі з'яўляюцца ствараць толькі жаночыя рукі.

— У Гомелі цяпер шмат хлопцаў-цырульнікаў, якія таксама ствараюць прыгожыя і загадкавыя вобразы, — кажа Аляксандр Чуянаў. — Магчыма, таму і лічыцца, што ў палескай сталіцы жывуць самыя прыгожыя жанчыны.

Фота: Алена КЛЕЦЬКА

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ С'УТАК

ДЫПЛОМ ЛІПАВЫ, ПАСАДА САПРАўДНАЯ?

На працягу 10 гадоў працаваў па падрабленым дыплеме грамадзянін Н. з Буда-Кашалёва. Але ж, як паведаміў намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення па барабце з арганізаванай злучнасцю і карупцыяй па Гомельскай вобласці Юрый Панамарэнка, спецыялісты высветлілі, што 54-гадовы загадчык юрыдычнай кансультацыі Буда-Кашалёўскага раёна не мае сапраўднага дыплама аб адукацыі. У 2001 годзе вясенню грамадзянін падаў «дыплом» аб атрыманні ў перыяд з 1995-га па 2001 год вышэйшай адукацыі ў Цюменскім дзяржаўным універсітэце — па спецыяльнасці «Юрыспрудэнцыя» ў Гомельскаму абласному калегію адвакатаў і быў прыняты на працу, атрымаўшы спецыяльны дозвол (ліцэнзію) ў Міністэрстве юстыцыі РБ на ажыццяўленне адвакацкай дзейнасці. Цяпер «ліпавая» папера канфіскавана. Аднак прапайшчыя цягаводы тэрмін даўнасці і крымінальную справу па законе заводзіць нельга. Што далей рабіць з ліпавым юрыстам, будуць вырашаць у калегіі адвакатаў, куды накіраваны дакументы аб ідэнціфікацыі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

МІНГАРВЫКАНКА «ЗАПАРКУЕ» 400 ТЫСЯЧ АўТО ПРАЗ ДЗЕВЯЦЬ ГАДОў

Як заявіў першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама Ігар Васільеў, да 2020 года ў сталіцы плануецца пабудавань 400 тыс. месцаў для паркоўкі.

— Праграма «400 тысяч» прадугледжвае такую колькасць паркоўчых месцаў. І мы працуем над яе ажыццяўленнем. Кожны раён атрымаў заданне па колькасці звычайных і шматузроўневых станкаў, — паведаміў спадар Васільеў. — Шматузроўневая станка будучы мінімум чатырохпавярховымі. Прычым на першым паверсе мы прадугледжваем стварэнне прадпрыемстваў побытавых паслуг: хімічэстыкі, шынамантажы, аўтамыйкі і г.д.

Ігар Васільеў адзначыў, што ў мінулым годзе было пабудавана 20 звычайных паркоўкаў, якія ахоўваюцца, падчас добраўпарадкавання горада — 169 паркоўка на 1654 машына-месцы, падчас добраўпарадкавання двараў — 196 паркоўка на 1654 машына-месцы.

Настасся ЗАНКО.

КАФІСКАВАНА 4 КІЛАГРАМЫ СЕРАБРА НА Вр96 МЛН

у 48-гадовай жыхаркі Гомеля. 436 ювелірных вырабаў не маюць неабходных прабірных клеймаў Дзяржаўнай інспекцыі прабірнага нагляду Міністэрства фінансаў Беларусі або краіны былога СССР. Грамадзянка неаднаразова прадавала завушніцы, пярсцёчкі і бранзалеты гамялянаму ў парушэнне ўстаноўленых правілаў, — паведамілі ў прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

АМАЛ 100 НАЙМАЛЬНІКАў АШТРАФАВАНЫ ў СТУДЗЕНІ—ЛІСТАПАДзе ЗА ПАРУШЭННІ ТЭРМІНАў ВЫПЛАТЫ ЗАРПЛАТЫ

Аб гэтым паведаміў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валер'ян Кароль учора на прэс-канферэнцыі, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

За студзень—лістапад мінулага года ў рэспубліцы праведзена больш як 1,5 тыс. праверак. У выніку выяўлена 494 парушэнні тэрмінаў выплаты зарплат. Па выніках праверак наймальнікам выдадзена 212 прадпісанняў на ўстанавленне выяўленых парушэнняў. За названыя прапарушэнні да адміністрацыйнай адказнасці з прымяненнем санкцый і выгледзе штрафу прыцягнуты 97 наймальнікаў (сума штрафаў склала Вр67,8 млн) і 389 службовых асоб наймальнікаў на суму Вр107,1 млн.

З ТЭРМІЧНЫМ АПЭКАМ ВОКА

у абласную бальніцу шпіталізаваны вучань трыцяга класа адной з гомельскіх школ. Як паведамілі ў прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама, траўму дзіця атрымала ў выніку выбуху ў руках петарды.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Навіны Беларусі і замежжа ў рэжыме on-line на сайце «Звязда» — www.zviazda.by

У Беларусі 4 студзеня ўступіла ў сілу новая рэдакцыя ПДР

паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Дзяржаўна-інспекцыі.

Змяненні ў ПДР унесены ўказам № 661 ад 25 лістапада 2010 года. Папраўкі былі патрэбныя, у прыватнасці, каб прывесці правілы ў адпаведнасць з шэрагам нарматыўных прававых актаў. У тым ліку гэта датычыцца магчымасці раз'езду пры ДТЗ, урон якога не перавышае 200 еўра. У гэтым выпадку павінны быць выкананы і некаторыя іншыя патрабаванні. Таксама ў новых правілах дарожнага руху цяпер раскрыта паняцце «пакаданне месяца дарожна-транспартнага здарэння».

Акрамя таго, цяпер на марадах (скутарах) можна будзе перавозіць пасажыраў, калі ёсць дадатковае сядзенне, устаноўленае вытворцам. Раней і на такіх скутарах забаранялася ездзіць удваіх, нават калі былі тэхнічныя магчымасці. У той жа час, як і на матацыклах, на заднім сядзенні мапеда нельга перавозіць дзіцяці ва ўзросце да 12 гадоў.

Аб'юльненне ПДР вырашылі праблему з рэгістрацыяй такога транспартнага сродку, як квадрыцкл (мататэляска). Так называецца не проста чатырохколавы мататэляска або матаўсюдход, а транспартны сродак з прывадам кіравання аўтамабільнага тыпу, гэта значыць з «баранкам». Яго вага з сабраным станам — не больш як 550 кг. Новыя правілы дадуць магчымасць рэгістраваць такі транспарт на катэгорыі В.

Новы дакумент пашырае і патрабаванні да ўдзельнікаў дарожнага руху, якія не з'яўляюцца вадзіцелямі. Напрыклад, раней не зусім было зразумела, што павінен рабіць пасажыр, які стаў удзельнікам ДТЗ. Цяпер уключана, што ён павінен аказаць першую медыцынскую дапамогу.

ДЗЕ ПРАЦАВАЎ, ТАМ І ЗАПЛАЦЫЦЬ?

На працягу некалькіх бліжэйшых гадоў могуць змяніцца ўмовы выплат пенсій грамадзянам, якія перазаджаюць з адной краіны СНД у іншую на пастаяннае месца жыхарства. У прыватнасці, паводле слоў намесніка начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Ларысы ЯШКОВАЙ, цяпер эксперты краін СНД вывучаюць пытанне аб магчымасці пераходу з тэрытарыяльнага на прапарцыянальны прынцып прызначэння пенсій.

На сёння ў большасці выпадкаў пры пераездзе грамадзян з адной краіны СНД у іншую пенсія прызначаецца паводле тэрытарыяльнага прынцыпу, інакш кажучы, паводле заканадаўства той краіны, дзе працягвае пенсію цяпер. Сутнасць прапарцыянальнага прынцыпу іншая — паводле гэтага прынцыпу пенсія ці яе частка павінна выплачвацца той краінай, дзе чалавек працаваў і зарабіў стаж.

Дарчы, заўважыла Ларыса Яшкова, прапарцыянальны прынцып ужо дзейнічае ў адносінах з двюма постсаветскімі краінамі — Літвой і Латвіяй. Пенсіі ў выпадку міграцыі з Расійскай моўцы выплачвацца паводле тэрытарыяльнага прынцыпу або паводле прынцыпу прапарцыі — на выбар чалавека. У адносінах з Украінай, Малдовай, Арменіяй, і краінамі Сярэдняй Азіі дзейнічае тэрытарыяльны прынцып. Пры гэтым на сёння пытанні пенсійнага забеспячэння ў выпадку пераезду застаюцца неурэгуляванымі з трыма постсаветскімі дзяржавамі — Эстоніяй, Азербайджанам і Грузіяй.

Сяргей ГРЫБ.

Мадыфікаваныя ПДР растлумачаюць, якія дакументы, акрамя вадзіцельскіх правоў міжнароднага ўзору, павінны будзе мець вадзіцель-іншаземец. Гэта змяненне звязана з тым, што ў сакавіку 2011 года ўступаюць у сілу новыя патрабаванні да вадзіцельскага пасведчання для краін — удзельнікі Канвенцыі аб дарожным руху 1968 года.

Немалаважнае новаўвядзенне датычыцца парушэння правіл паркоўкі. Цяпер ДАІ зможа блакаваць колы грузавікаў масай больш як 3,5 т, аўтобусаў, колавых трактароў і самаходных машын. Для гэтага будзе выкарыстоўвацца спецыяльны тэхнічны сродак. Мяркуюцца, што на лабавое шкло заблакіраванага транспартнага сродку будзе змяшчацца спецыяльнае паведамленне. Хутчэй за ўсё, дарожная міліцыя будзе блакаваць прыездзе левая кола.

Праблема паркоўкаў у неналежаць месцах даволі востра стаіць у буйных гарадах Беларусі, асабліва ў Мінску. У тым ліку дарожныя службы сутыкаюцца з вялікімі цяжкасцямі пры расчысціцы дарог ад снегу з-за таго, што на абочыне часам паркуецца буйнагабарытны транспарт. Нярэдка такія выпадкі, калі ў дварах жылых дамоў ці поблізу іх вадзіцелі-дальнабойчыкі пакідаюць на некаторы час фуры, якія перашкаджаюць руху іншага транспарту.

Новая рэдакцыя ПДР удакладняе таксама парадак разгрузкі тавараў у магазіны з аўтагтранспарту. Калі раней грузавікам і фурагам было дазволена пад'язджаць да гандлёвых кропак па пешаходнай зоне, калі няма іншай магчымасці, то цяпер дазволены і прыпынкі.

НАЦБАНК БЕЛАРУСІ ў 2010 ГОДзе ПРАДАў 1600 БР'ЛЫЯНАў АГУЛЬНАЙ МАСАЙ 356,59 КАРАТА

паведамілі карэспандэнту БЕЛТА па ўпраўленні інфармацыі Нацбанка.

Выручка ад іх рэалізацыі складала больш як Вр1590,9 млн. Усяго з пачатку рэалізацыі брыльянтаў Нацбанкам прададзена 7911 штук агульнай масай 1419,96 карата на суму амаль Вр5,2 млрд.

Прадаж брыльянтаў ажыццяўляецца як за беларускай рублі, так і за замежнай валютай з аплатой ў наяўнай і безнаўнай форме. Цяпер для продажу прапануюцца брыльянты розных якасна-калеравых характэрных ад 0,05 да 2,55 карата класічнай круглай агранкі з 57 гранямі.

З 31 сакавіка 2008 года Нацыянальны банк пачаў купіць (зваротны выкуп) атэставаныя ім раней брыльянты. Купля такіх каштоўных камяняў ажыццяўляецца ў апошні пяцідзёлак кожнага месяца ў галоўным упраўленні Нацыянальнага банка Беларусі па Мінску і Мінскай вобласці, размешчаным у сталіцы на вуліцы Л. Тангоста, 6. Пры гэтым для зваротнага выкупу прымяоцца толькі атэставаныя брыльянты з атэстам жаксі, што знаходзяцца ў спецыяльнай упакоўцы, цэласнасць якой не парушана.

Сяргей ГРЫБ.

Як Касцялені «рыдлёўкай грошы грабуць»

Шчасце, калі ў доме Гаспадар

«КАМУ ПАДАБАЕЦЦА ЦЯЖКАЯ ПРАЦА, ДЫ ПРЫ ТЫМ ЯШЧЭ І СМЯРДЗЮЧАЯ»

У Новых Доктаравічах, што на Капальшчыне, жыве сям'я, якая трымае не адну і нават не дзве, а ажно 10 (!) кароў. Ёсць людзі, якія кажуць, што Касцялені грошы рыдлёўкай грабуюць. Якое ж яно, іх сапраўднае багацце, давадалася спецыяльны карэспандэнт «Звязды».

«А гэта наш унучак. Яраслаў, дзедзі памочнік, — кажа Галіна Касцяленя. — Усяго ж у нас пакуль 14 унучкаў, адна праўнічка і адзін праўнік. Вось яно — наша сапраўднае багацце».

Знайці дом Касцяленяў у аграгарадку было нескладана. У каго не пыталіся — адзін адказаў: «Едзьце прама, пакуль не ўбачыце вялікі стог з рулонаў».

— Ад Рабіны — Рэбека, ад Марфы — Мара, ад Мары — Марго... — знаёміць мяне са сваімі карміцелькамі ўсмешліва гаспадыня. — Магчыма, і больш было б у нас рагуляў, калі б не бычкі, а цёлаккі нараджаліся. А то ўсё хлопчыкі ды хлопчыкі.

Вялікая гаспадарка для Галіны Якаўлеўны і Міхаіла Міхайлавіча — звычайная справа. Яшчэ калі жылі ў Казахстане, трымалі 25 бараноў, пяць кароў, двух вялікіх быкоў, свіней. Перад тым, як паехаць у Беларусь, нікога не заставалася, як распарадзіць усю жывёнасць...

— Не ўяўляю, як бы мы жылі без працы, — кажа Міхаіл Касцяленя. — Таму, калі пераехалі сюды ў 93-м годзе, адразу ж, не раздумваючы, купілі ў калгасе цёлку. У той час добра было, усім ахвотным выдзялялі карміцельку. Не бясплатна, зразумела, у растарымноўку. І цэны былі больш-менш прымальнымі. Зараз такога няма. Толькі ў нас альбо паўсоль, не ведаю. Хоць кароў, плаці паўтара-два мільёны. А самі падумаіце, ці можа маладая

У чатыры рукі! Працаваць веселей.

«Неяк дзвучыць пацкавіліся ў дачкі: «Колькі твае бацькі кароў маюць?» Калі пачулі, што чатыры, то адна за галаву схпілася: маўляў, колькі ж гэта працы! Іншая ж, гарадская, прамовіла: «А грошай жа затое колькі!». Вось і ўстае пытанне, калі ж так шмат грошай, то чаму тады практычна ніхто не трымае кароў?»

— Ды не толькі ў гэтым справе, — не падаждваецца з мужам гаспадыня. — Проста моладзь зараз не хоча трымаць рагуль. Каму падабаецца цяжкая праца, ды прытым яшчэ і смярдзюча. Маладыя зараз хочучь жыць шыкоўна, але пры гэтым не абцяжарваюць сябе лішнімі клопатамі, а ў пажылых людзей сілы ўжо не тыя.

СТАР. 2

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ПРЭМ'ЕР-МІНІСТР Польшчы ВІНАВАЦІЦЬ У КАТАСТРОФЕ САМАЛЁТ АКАЧЫНСКАГА РАСІЙСКІХ АВІАДЫСПЕТЧАРАў

Смаленскай авіякатастрофы, якая 10 красавіка 2010 года забрала жыцці 96 палякаў, у тым ліку прэзідэнта Леха Качынскага, не адбылося б, калі б не было прынята рашэнне ісці на пасадку, заявіў у эфіры тэлеканала TVN24 прэм'ер-міністр Польшчы Дональд Туск.

Міждзяржаўны авіяцыйны камітэт у кастрычніку перадаў польскаму кому праект справаздачы па выніках расследавання катастрофы, а Польшча ў снежні перадала Расіі свае заўвагі да яе.

Туск заявіў, што Польшча не можа прыняць праект дакладу МАК у тым выглядзе, у якім ён быў перададзены расійскім бокам, паколькі заўвага да яго знадта шмат. «Сёння можна сказаць, што, калі б не рашэнне пра пасадку, катастрофы не было б. Але было б спрашчэннем перакладаць усю віну на пілотаў», — сказаў Туск.

У АФРЫЦЫ МОЖА З'ЯВІЦЦА НОВАЯ КРАІНА

У нядзелю ў Судане пройдзе рэфэрэндум пра незалежнасць паўднёвай часткі краіны. Для ўдзелу ў галасаванні, якое павінна вырашыць лёс багатага нафтай Паўднёвага Судана, зарэгістравалася 4 млн чалавек, прычым 95% з іх пражываюць у спрэчным рэгіёне. Астанія 5% жывуць за мяжой і на поўначы дзяржавы, паведаміла БІ-бі-сі.

Упершыню бакі склалі мірную дамову ў 1972 годзе ў сталіцы Эфіопіі Адэс-Абебе. Заціска працягвалася ледзь больш за 10 гадоў, аднак у 1983-м пасля таго, як урад увёў на хрысціянска-панганскі Поўдні занаваную на законах шарыяту судовую сістэму, успыхнуў новы канфлікт.

Баявыя дзеянні рознай ступені актыўнасці з малаважымі перапынкамі працягваліся аж да 2005 года, калі ў Кені былі падпісаны новыя мірныя дагаворы, дзякуючы якім Паўднёвы Судан атрымаў шырокую аўтаномію. Тады ж было абвешчана пра намер правесці рэфэрэндум

па пытанні пра незалежнасць паўднёвых тэрыторый. Адначасна, што гэта рашэнне не падтрымаў лів

РАСКЛАД РУХУ ЭЛЕКТРАЦЯГНІКОЎ

з 3 студзеня 2011 года

НА БРЭСТ
СКРАЗНЯЯ ЗНОСІНЫ
— эл.ц. Барысаў-Баранавічы, адпраўленнем са ст. Барысаў у 05.39, Інстытут Культуры 07.20-07.27, прыбыццём на ст. Баранавічы ў 10.06 (штодзень)
— эл.ц. Асіповічы-Брэст, адпраўленнем са ст. Асіповічы ў 07.41, Мінск-Пас. 09.32-09.51, прыбыццём на ст. Брэст 16.38 (штодзень)
— эл.ц. Барысаў-Баранавічы, адпраўленнем са ст. Барысаў у 12.10, Інстытут Культуры 13.50-13.56, прыбыццём на ст. Баранавічы ў 16.40 (на выхадных днях)
— эл.ц. Асіповічы-Баранавічы, адпраўленнем са ст. Асіповічы ў 14.51, Інстытут Культуры 17.01-17.11, прыбыццём на ст. Баранавічы ў 20.05 (штодзень)
— эл.ц. Асіповічы-Баранавічы, адпраўленнем са ст. Асіповічы ў 16.43, Мінск-Пас. 18.51-19.10, прыбыццём на ст. Баранавічы ў 22.00 (штодзень)
— эл.ц. Асіповічы-Стоўбцы, адпраўленнем са ст. Асіповічы ў 20.56, Мінск-Пас. 22.48-22.57, прыбыццём на ст. Стоўбцы ў 00.27 (штодзень)

З БРЭСТА, БАРАНАВІЧ, СТОЎБЦАЎ
Прыбыццём на станцыю МІНСК-ПАСАЖЫРСКІ

Пачатковая станцыя	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на станцыю Мінск-Пасажырскі	Дні	Прыпынкі
Стоўбцы	4-42	7-37	штодз.	б/п Пост № 1, Ц.Ляды, Кучкуны, Мезінаўка, Асіна
Баранавічы	6-36	8-52	штодз.	з прыпынкамі на п.п. Пост № 1, Хвоева, Гарадзея, Дзяржынск, Койданава, Фаніпаль, Помыслішча, Рошча, п.п. Курасоўшчына
Брэст (паскораны)	6-50	13-00	штодз. хуткі	да ст. Баранавічы ўсюды, далей з пр.Пост № 1, Крошына, Перамога, Пагарэльцы, Гарадзея, Стоўбцы, Коласава, Энергетык, Негарэлае, Койданава, Фаніпаль, Курасоўшчына
Стоўбцы	11-46	13-26	штодз.	ўсюды
Стоўбцы	15-15	17-05	штодз.	ўсюды
Баранавічы	15-06	17-54	штодз.	ўсюды
Стоўбцы	17-39	19-19	рабоч.	ўсюды
Гарадзея	17-17	19-19	вых.	б/п Варацішча, Асіпоўшчына, Сіняво
Баранавічы	17-30	20-30	штодз.	ўсюды

Прыбыццём на п.п. ІНСТЫТУТ КУЛЬТУРЫ

Пачатковая станцыя	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на п.п. Інстытут Культуры	Дні	Прыпынкі
Стоўбцы	4-15	5-51	штодз.	ўсюды
Стоўбцы	5-05	6-41	штодз.	ўсюды
Стоўбцы	5-22	6-58	штодз.	ўсюды
Стоўбцы	6-27	8-17	рабоч.	ўсюды
Стоўбцы	8-18	9-54	штодз.	ўсюды
Баранавічы	7-32	10-18	штодз.	ўсюды
Баранавічы	8-15	11-01	штодз.	б/п Варацішча, Асіпоўшчына, Сіняво, Кучкуны, Ацэда, Мезінаўка, Асіна, Рошча
Стоўбцы	10-44	12-20	штодз.	ўсюды
Стоўбцы	13-02	14-21	вых.	б/п Ц.Ляды, Кучкуны, Ацэда, Мезінаўка, Асіна, Станькава, Плягор'е, Бярэжа, Пціч
Брэст	8-35	15-33	штодз.	ўсюды
Баранавічы (паскораны)	14-09	16-23	вых.	б/п Пост № 1, Крошына, Юшкевічы, Ліпа, Варацішча, Асіпоўшчына, Сіняво, Ц.Ляды, Кучкуны, Ацэда, Мезінаўка, Асіна, Клыпаўшчына, Станькава, Плягор'е, Бярэжа, Пціч
Брэст	12-07	18-44	штодз.	б/п Юшкевічы, Ліпа, Асіпоўшчына, Сіняво, Кучкуны, Ацэда, Мезінаўка
Стоўбцы	18-33	20-09	вых.	ўсюды
Стоўбцы	19-46	21-18	штодз.	ўсюды
Баранавічы (паскораны)	19-37	21-43	нядз.	б/п Пост № 1, Крошына, Перамога, Юшкевічы, Хвоева, Ліпа, Варацішча, Асіпоўшчына, Сіняво, Ц.Ляды, Кучкуны, Ацэда, Коласава, Мезінаўка, Асіна, Клыпаўшчына, Станькава, Плягор'е, Бярэжа, Воўчаквічы, Пціч, Помыслішча
Стоўбцы	20-36	22-20	штодз.	ўсюды
Баранавічы	20-31	23-11	штодз.	б/п Кучкуны, Ацэда, Мезінаўка, Асіна
Брэст	18-18	0-10	штодз.	Да ст.Баранавічы — ўсюды, далей з прыпынкамі Гарадзея, Стоўбцы, Коласава, Негарэлае, Койданава, Фаніпаль, Помыслішча, Рошча, Курасоўшчына

З ОРШЫ, БАРЫСАВА

Прыбыццём на станцыю МІНСК-ПАСАЖЫРСКІ

Пачатковая станцыя	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на станцыю Мінск-Пасажырскі	Дні	Прыпынкі
Барысаў	15-38	17-20	штодз.	ўсюды

Прыбыццём на п.п. ІНСТЫТУТ КУЛЬТУРЫ

Пачатковая станцыя	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на п.п. Інстытут Культуры	Дні	Прыпынкі
Барысаў	4-28	6-25	штодз.	ўсюды
Барысаў	5-39	7-20	штодз.	ўсюды
Барысаў	6-06	7-56	штодз.	ўсюды
Барысаў	6-36	8-34	штодз.	ўсюды
Орша	4-30	9-12	штодз.	ўсюды
Орша	6-22	10-23	штодз.	ўсюды
Барысаў	10-09	11-49	штодз.	ўсюды
Орша	8-51	13-03	штодз.	ўсюды
Барысаў	12-10	13-56	вых.	ўсюды
Барысаў	13-27	15-07	штодз.	ўсюды
Орша	11-47	16-05	штодз.	ўсюды
Орша	14-03	18-04	штодз.	ўсюды
Барысаў (паскораны)	17-24	18-50	штодз.	б/п П.Перамога, Барсукі, Загор'е, Дамашаны, Слабада, Садовы
Орша (паскораны)	14-49	18-50	вых.	б/п Барсукі, Загор'е, Дамашаны, Слабада, Садовы
Барысаў	17-43	19-23	штодз.	ўсюды
Орша	15-55	19-55	штодз.	ўсюды
Барысаў	19-05	20-46	штодз.	ўсюды
Орша	17-39	21-46	штодз.	б/п Кр.Горка, Траццыва, Красноўка
Барысаў	21-12	23-09	штодз.	ўсюды
Орша	20-16	0-08	штодз.	б/п Кр.Горка, Красноўка, Неманіца, П.Перамога, Барсукі, Загор'е, Дамашаны, Слабада, Садовы

НЕСВИЖСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

11 февраля 2011 года в 11.00 проводит открытый аукцион на право заключения договора аренды земельного участка:

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерных сетей	Начальная цена (бел. руб.)	Задаток (бел. руб.)
1	Минская область, г. Несвиж, ул. 1 Мая, назначение — для строительства мини-рынка, к/н 624250100001004325, арендодатель — Несвижский районный исполнительный комитет	0,1020 га	Возможность подключения к существующим городским инженерным коммуникациям	67579131	6757910
2	Минская область, г. Несвиж, ул. Несвижская, 77а, назначение — для строительства магазина, к/н 624250100001004326, арендодатель — Несвижский районный исполнительный комитет	0,1852 га	Возможность подключения газоснабжения, водоснабжения, энергоснабжения	5103353	500000

Земельный участок для строительства мини-рынка расположен рядом с автовокзалом, имеется наличие асфальтированного подъезда, а также возможность подключения ко всем существующим городским инженерным коммуникациям. Условия аукциона на право заключения договора аренды для строительства магазина: возмещение потерь сельскохозяйственного производства в сумме 8413370 (восемь миллионов четыреста тридцать тысяч триста семьдесят) белорусских рублей, вызванных изъятием 0,1852 га сельскохозяйственных земель для использования их в целях, не связанных с ведением сельского хозяйства.

НЕСВИЖСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

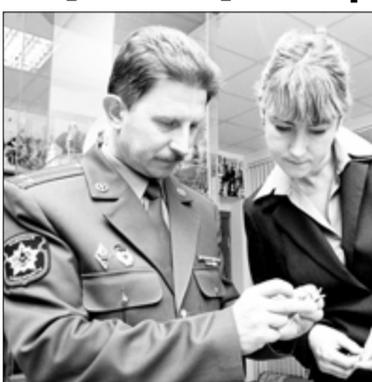
11 февраля 2011 года в 11.00 проводит открытый аукцион по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания жилого дома:

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка, га	Наличие инженерных сетей	Начальная цена (бел. руб.)	Задаток (бел. руб.)
3	Минская область, г. Несвиж, ул. Несвижская, 67 к/н 624250100001004198	0,0966	Возможность подключения электроснабжения, газоснабжения, водоснабжения, наличие асфальтированного подъезда	3000000	290000
4	Минская область, г. Несвиж, ул. Несвижская, 69, к/н 624250100001004197	0,0966	Возможность подключения электроснабжения, газоснабжения, водоснабжения, наличие асфальтированного подъезда	3000000	290000
5	Минская область, г. Несвиж, ул. Несвижская, 73, к/н 624250100001004195	0,0966	Возможность подключения электроснабжения, газоснабжения, водоснабжения, наличие асфальтированного подъезда	3000000	290000
6	Минская область, г. Несвиж, ул. Несвижская, 75, к/н 624250100001004194	0,0967	Возможность подключения электроснабжения, газоснабжения, водоснабжения, наличие асфальтированного подъезда	3000000	290000

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462. Условия для победителя аукциона: внесение в течение 10 рабочих дней со дня принятия Несвижским райисполкомом решения о предоставлении земельного участка платы за земельный участок, возмещение расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка; осуществление в двухмесячный срок, после принятия решения о предоставлении земельного участка, государственной регистрации права на земельный участок; получение в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство жилого дома; занятие (освоение) земельного участка не позднее одного года после получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации прав на него.

Условия для победителя аукциона на право заключения договора аренды для строительства магазина: возмещение потерь сельскохозяйственного производства в сумме 8413370 (восемь миллионов четыреста тридцать тысяч триста семьдесят) белорусских рублей, вызванных изъятием 0,1852 га сельскохозяйственных земель для использования их в целях, не связанных с ведением сельского хозяйства. Иные обязанности победителя аукциона и порядок проведения аукциона оговорены в условиях его проведения. Затраток перечисляется в срок по 8 февраля 2011 года на р/с 3642200070020 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код 523, г. Несвиж, УНП 600038472, получатель платежа — Несвижский районный исполнительный комитет. Заявление на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: г. Несвиж, ул.Советская, 1, каб. 309, тел. 01770 55705, секретарь комиссии — Капура Е.А. Последний день подачи заявок — 8 февраля 2011 года до 17.00.

«Узнагароджаны чырвонаармеец Міхаіл Скабейка...»

Ордэн Чырвонай Зоркі
Выкапаны з зямлі і перададзены сваяццы салдата
акузе. Уздэльнічала ў Сталіградскай бітве, у баях пад Арлом і Бранскам, у вызваленні Беларусі, ва Усходне-Прускі і Берлінскай наступальных аперацыях. За баявыя заслугі ўдастоена ганаровага звання «Рагачоўска». Звыш васямнаццаці тысяч воінаў дывізіі узнагароджаны ордэнамі і медалямі, васьмі прысвоена званне Героя Савецкага Саюза. У 2011 годзе яна пераўтвараецца ў 120-ю асобную гвардзейскую механізаваную Рагачоўскую Чырвоназнаменную ордэнаў Суворова 1 Кутузаву брыгаду Узброеных Сіл паў Беларусі.

Жыхарку Гродна Тацяну Лысенку запрасілі ў абласны ваенны камісарыят, дзе ёй перадалі ордэн Чырвонай Зоркі пад № 1740617. Гэтую узнагароду ў 1945 годзе атрымаў яе сваяк, ураджэнец Прынямоння, чырвонаармеец Міхаіл СКАБЕЙКА. Аднак доўгі час ордэн праляжаў у зямлі і толькі дзякуючы шчасліваму выпадку, а затым пошукавай працы быў вернуты з небыцця.

Наша даведка
Ордэн Чырвонай Зоркі зацверджаны пастановай Прэзідыума ЦВК СССР ад 6 красавіка 1930 года для узнагароджання за вялікія заслугі ў справе абароны Савецкага Саюза як у ваенны, так і ў мірны час, у забеспячэнні дзяржаўнай бяспекі. Вырабляецца са срэбра. Уяўляе сабой пакрытую рубінава-чырвонай эмаллю піяканую зорку. У сярэдзіне ордэна змешчаны шчыт з выявай фігуры чырвонаармейца ў шынялі і будзённай зорцы ў вінтовай у руках. Па вободу шчыта — надпіс: «Пролетаріі всех стран, соединяйтесь!». У ніжняй частцы вободу — надпіс: «СССР». Пад шчытом — выява сярпа і молата.

Паводле інфармацыі намесніка ваеннага камісара Гродзенскай вобласці, падполкоўніка Ігара Лапанка, гэты ордэн знайшоў гродзенца Валерый Рагачэвіч пад час земляных работ у Лідзе. Коўш экскаватара знёў слой грунту — і Валерый убачыў: нешта блішчэла. Спачатку падумалася, што гэта звычайная кансервавая блышчэла, а аказалася — ордэн Чырвонай Зоркі. Гэта ж тэрба так удала для знаходкі капнуць экскаватару... І як добра, што баявая узнагарода не апынулася ў руках дзяцка з далейшым продажам калекцыянерам. Валерый Рагачэвіч, да яго ордэна, не шукаў нейкай асабістай выгады — звярнуўся ў ваенкама: можа, пашчасціць знайсці сваю калекцыю чырвонаармеецкіх ордэнаў? Абласны ваенны камісарыят накіраваў заплыт у Цэнтральны архіў Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі. Прышоў адказ, што ордэнам Чырвонай Зоркі № 1740617 загадам ад 10 лютага 1945 года узнагароджаны чырвонаармеец Скабейка Міхаіл Пятровіч, разведчык 339-га палка 120-й гвардзейскай стралковай дывізіі. Ён нарадзіўся ў 1926 годзе ў вёсцы Запечыні Дзятлаўскага раёна Баранавіцкай вобласці. У Чырвонай Арміі — з 12 ліпеня 1944 года, быў прызваны з Ленінскай партызанскай брыгады Баранавіцкай вобласці.

Наша даведка
120-я стралковая гвардзейская дывізія была сфарміраваная ў сакавіку—маі 1942 года ў Сібірскай вайскавай

рагнальна архіва Міністэрства абароны Расіі, быў уручаны Міхаілу Пятровічу 12 кастрычніка 1945 года. Але як склаўся яго далейшы жыццёвы шлях — пакуль невядома: у Запечыні Міхаіл Скабейка пасля вайны не вярнуўся. Аднак высветлілася, што пасля вайны ў Лідзе пражывала яго сястра, прымым у тым месцы, дзе знаёмы ордэн, раней знаходзіўся прыватны дом. Мабыць, там ён і быў згублены. Больш дакладнай інфармацыі пакуль не існуе.

...Адшукаць сваяцкі сувязі Міхаіла Скабейкі (яго сястры ў жыццё ўжо няма) дапамог журналіст «Лідскай газеты» Яўген Арэха. Летась ён падрыхтаваў артыкул пра адну заслужаную праціўніцу, якая нарадзілася менавіта ў вёсцы Запечыні на Дзятлаўшчыне. І вось гэтая ж вёска ўзгадваецца ў сувязі са знойдзеным ордэнам. Яўген патэлефнаваў гераіні свайго артыкула, пасля чаго яму паранілі звязца з яшчэ адной ураджэнкай Запечыні. Яна і назвала Тацяну Лысенку, якая па лініі свайго дзядзю з'яўляецца сваяччай чырвонаармейца Міхаіла Скабейкі.

— Падчас Вялікай Айчыннай вайны радыё і сяржанці састану за свае баявыя дзеянні, як правіла, захавваюцца камандаваннем медалямі. А больш важкую узнагароду, ордэн, уручалі тады, калі чырвонаармеец здзяйсняў подзвіг, які дапамагаў падраздзяленню заняць нейкую пазіцыю, рэальна ўплываў на ход баявых дзеянняў. І тэрба мержаць, што Міхаіл Пятровіч Скабейка сапраўды здзейсніў такое, што паўплывала на зыход нейкага баявога эпизоду. Тым больш, што гэта адбылася ў лютым 1945 года, калі 120-я гвардзейская стралковая дывізія ўдзельнічала ў вызваленні Польшчы ва ўмовах бяспэчнага супраўцілення з боку нямецкай арміі. Таму нашым баіцам даводзілася працягваць максимум мужнасці, стойкасці, вынаходлівасці, каб выканаць тая ці іншая баявая задачы. Што, як сведчыць узнагарода, і рабіў Міхаіл Пятровіч, бы ваенны ім ганарыцца, — скасаў намеснік ваеннага камісара Гродзенскай вобласці, падполкоўнік Ігара Лапанка і перадаў ордэн Тацяне Лысенцы.

Ваенны камісарыят Гродзенскай вобласці звяртаецца да чытачоў «Звязды» з просьбай аб прадстаўленні вядомых ім звестак аб месцах навіччаных вайсковых пахаванняў, а таксама, магчыма, аб наяўнасці з'вязаных з загінулымі дакументаў і прадметаў. Інфармацыю можна накіраваць на адрас: г. Гродна, вул. 1 Мая, д. 8. Або патэлефанаваць па нумарах: 74 44 58, маб. 8 029 281 10 12.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ВІФЛЕЕМСКАЯ ЗОРКА

З часу актыўнага пашырэння хрысціянства абодва калёдушычкі пачалі набываць іншы сымвалічны сэнс і папоўніліся адпаведнымі атрыбутамі. Гурт калёдушычкі пачалі ўспрымаць старажытнаўдзёйскіх валхвоў і магаў, які былі сведкамі з'яўлення на нашым небасхіле зоркі, што прывяла з'яўляць самых старажытных тямніц Сусвету ў Віфлеем, да месца нараджэння Сына Божга. Як толькі валхвы знайшлі Марыю з нованароджаным, зорка тут жа знікла. З таго далёкага часу ў нашу традыцыйную культуру трапілі элементы хрысціянскай сімвалікі: калёдушычкі хадзілі па вёсках і абвясцілі аб будаўдзёйнай падзеі — Расце Хрыстоўым. А шлях да Бога, да кожнай хаты, якая ўспрымаўся месцам Божга прытулку, веры, надзеі і любові, асвятляла і паказвала тая ж Віфлеемская зорка.

Рабілі яе наступным чынам. Бралі рэштата, усталявалі яго ў крыжы мадэля. Да яго мацавалі зробленыя з кардону або тоўстай калероўнай паперы 8 або 12 рагоў. У сярэдзіну ставілі ікону Ісуса Хрыста, мацавалі тоўстому свечку. Уся гэта канструкцыя абклеівалася паперай так, каб пакінуць толькі невялічкая акенца, праз якое можна будзе запаліць свечку.

● На жаль, калі мы сёння сустракаем гурты калёдушычкі, то можам убачыць у іх зорках 7, 9, 11, а то нават і 13 рагоў. Гэта недаравальная памылка, якая ўзнікае ці то ад простага няведання вытокаў іх сімвалікі, ці, наадварот, з мэтай навазвання сімвалаў сатанінскага свету.

● Васымікандавая кампазіцыя зоркі нагадвала схему старажытна-славянскага календара, якая адлюстравала чатыры фазы ў руху Сонца па небасхіле і чатыры пераходныя святы паміж парамі года.

● Пазней узнікла ідэя стварэння зоркі на 12 рагоў, што павінна было сімвалізаваць з'явы касмічнага кітталу (Млечны шлях складаецца дванаццаці сузор'яў), асабліваці вымярэння часу (год падзелены на 12 месяцаў).

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

У ПАСТЫЎ УЛАСНАГА ПАД'ЕЗДА

Сталічным выратавальнікам даялося аказваць дапамогу пажылой мічанцы, нага якой па збегу акалічнасцяў захрасла паміж сталых прутоў парэнчаў лесніцкага маршу.

Я расказаў карэспандэнту агенцтва «Мінск—Навіны» прэс-сакратар Мінскага гарадскога ўпраўлення МЧС Віталь Дэмбюскі, жанчына «завязла» ў вертыкальных прутах парэнчаў на леснічнай пляцоўцы ў пад'ездзе дома № 23 на вуліцы Захарова. Выратавальнікі, якія прыбылі на месца здарэння, з дапамогай гідраўлічнага інструмента вызвалілі пацярпелую і пасля медыцынскага агляду адпусцілі яе дадому.

Уладзімір ЖДАНОВІЧ, «Мінск—Навіны».

У СУД СТОЛІНСКАГА Р-НА БРЭСЦКАЙ ВОБЛ. ПАСТУПІЛА ЗАЯВА АБ ПРЫЗНАЧЭННІ АДУСТАНІМ БЕЗ ВЕЗДЫЦА ЦЫБУЛЬСКАГА СТАНІСЛАВА МІКАЛАЕВІЧА.

09.09.1954 года нараджэння, ураджэнца в. Альгомель Столінскага р-на, які пражываў у г. Д. Гарадку, вул. М. Горкага, 68 Столінскага р-на Брэсцкай вобл. Аб яго месцы знаходжання няма звестак са жніўня 2009 года. Просім усіх грамадзян і ірдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Цыбульскага Станіслава Мікалаевіча, паведаміць іх суду Столінскага р-на на працягу двух месяцаў з моманту публікацыі.

КРЭМАШ

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ПРАДЕЦЦА
□ Кватэра 2-пакаёвая, 3/5, Станькава Дзяржынскага р-на, усе выгоды, 30 км ад МКАД. Тэл. 8 029 854 00 99.
□ Трактар Т40А з поўным навяном і прычальным наборам с/г інвентару за 8 тыс. у.е. Тэл. 8 01594 22494.
□ Дом у Ракаве, вада, газ, усе выгоды, 24 км ад МКАД. Тэл. 8 029 688 09 66.
□ Новая падвеска ў камплекце ГАЗ-21. Тэл. 8 029 559 36 23.
□ Драўляны дом з усімі выгодамі ў Лельчыцах. Тэл. 8 02356 50157, 8 029 669 76 18.
□ Дом з бярвення 28 м кв. (пад дачу) у в. Сотнічы Петрыкаўскага р-на, т

Край на здароўя

Выпуск № 1 (237)

Стадыён у Карэлічах

АСЦЯРОЖНА, ДЫЕТА!

ПІТАННЕ прывядзення сябе ў пымальную фізічную форму найбольш востра паўстае два разы на год: перад водпускам і пасля навагодніх свят. Прыгожая палова чалавечтва ўжо згруппавалася перад кітком у чарговую «выратавальную» дыету. Пачаць, я так разумею, плануецца не пазней за наступны панядзелак. Каб засцерагчы паненак ад дарэмных намаганняў і ўвогуле шкодных для здароўя захадаў, эксперты раскрытыкавалі вельмі папулярныя дыеты і некаторыя «секрэты прыгожасці» знакамітасцяў. Пад «абстрэл», у прыватнасці, патрапіла дыета, якая засноўваецца на групе крыві, спявачкі Шэрыл Коул.

Эксперты з таварыства Sense About Science склалі спіс знакамітасцяў і пракаментавалі іх спосабы хутка прыйсці ў форму. У спіс патрапілі Дэвід Бэксэм, Роберт Дэ Ніра і Кейт Мідлтан, нявеста прынца Уільяма.

У якасці самага недарэчнага і небяспечнага спосабу эксперты назвалі дыету, якая выводзіць таксіны, Master Cleanse, якую асабліва рэкламавалі супермадэль Наомі Кэмпбэл, Дамі Мур і яе муж Эштэн Катчэр. Сутнасць дыеты ў наступным: вы ўжываеце толькі кляновы сіроп, лімоны і перац на працягу двух тыдняў.

Каментуе дыетолог Ганна Ройманд: «Гэты рацыён ніяк не можа ачысціць арганізм. Ён прывядзе да галадавання і недахопу важных элементаў. Такая жорсткая дыета здольная прывесці да выпрацоўкі небяспечных

хімічных злучэнняў пад назвай «кетоны» з прычыны перабудовы метаболізму».

А вось удзельніца поп-гурта Girls Aloud Сара Хардінг дадае ў ежу актываваны вугаль, каб абсарбаваць усё шкоднае рэчывы. Хімік Джон Эмліс лічыць, што вугаль можа дапамагчы пры нястраўнасці, аднак няма ніякай неабходнасці яго адмыслова дадаваць у прадукты, бо цэла першапачаткова мае ў арганізме механізмы, якія выдатна выводзяць шкоднае рэчывы.

Дыета па групе крыві, якая прапагандаецца Шэрыл Коул, прапануе наступны падыход: людзі з рознай групай крыві па-рознаму расшчапляюць рэчывы, таму ім патрэбна адмыслова рацыён. У сваю чаргу, дыетолог Сіан Портэр заяўляе: групы крыві ніяк не ўплываюць на страваванне і тое, як расшчапляецца ежа. На яе думку, гэтая тэорыя — чарговы замаскіраваны спосаб сцінуць вагу, скараціўшы спячванне калорыі. Пры гэтым надзейны небяспечна выключыць шэраг прадуктаў з рацыёну.

Дэвід Бэксэм, Роберт Дэ Ніра, Кейт Мідлтан і гончыкі Формулы-1 Рубенс Барыкела вырашылі скарыстацца найноўшымі тэхналогіямі. Яны носяць адмысловае сіліконавае браманзельце з галаграмамі пад назвай Power Balance. Па ідэі, гэтая галаграма заклікае зрабіць чалавека больш актыўным, гнуткім і прывесці цела ў тонус. Усе зорныя ўладальнікі браманзельцаў неаднойчы заўважылі пра цудоўныя ўласцівасці вынаходніцтва. Тым часам прафесар Грэй Уайт з Ліверпульскага ўніверсітэта Джона Мура канстатуе: тут працуе эфект плацэба, калі чалавек займаецца самаўнушэннем.

Ключы да здароўя

У пошуках гарманічнага рацыёну — які даць здароўе, прыгожасць, прадоўжыць маладосць і прынясе задавальненне — мы нярэдка імкнёмся ў корані змяніць сваю прывычную сістэму харчавання.

Сёння вядомая сістэма харчавання не мае асаблівага надзейнага навуковага абгрунтавання. Прылічліва ў праціўніку хапае ў кожнай, як і навукова даказаных вартасцяў і супрацьпаказанняў. Спецыялісты, імкнучыся распрацаваць аптымальныя канцэпцыі харчавання, пазначаюць найбольш удалыя рэкамендацыі з розных сістэм.

РАЗДЗЕЛЬНАЕ ХАРЧАВАННЕ

Раздзельнае харчаванне грунтуецца на ўважлівым аб сумяшчальнасці і несумяшчальнасці прадуктаў і шкоднасці для здароўя ўжывання спалучэнняў некаторых прадуктаў. Пры гэтым з рацыёну практычна нічога не выключаецца, а толькі пераарамляюцца пачынаюць рознымі прыёмымі ежы. Варыянтам раздзельнага харчавання з'яўляецца ўжыванне розных груп прадуктаў (мясных, малочных і інш.) у розныя дні.

- зніжэнне інтэнсіўнасці арганізма (змяняюцца працэсы брадзжэння, гніення)
- змяняюцца напружкі на падстраўніковую залозу
- паліяўняе самаадчуванне
- зніжэнне вагі
- карыснае пры захворваннях страўнікава-кішачнага тракта

- нязручнасці, звязаныя са змяненнем прывычнага рацыёна харчавання і меню
- магчымыя цяжкасці з выбарам: многія прадукты прамысловага вырабы з'яўляюцца змяшанымі ў адпаведнасці з іх рэцэптурай і не падыходзяць для раздзельнага харчавання (каўба-

РАДЗЕЛЬНАЕ ХАРЧАВАННЕ

Саме простае, што прыходзіць у галаву, калі хочацца ачысціць арганізм ад шлакаў — адмовіцца ад мяса. Пераход на вегетарыянства — рашэнне добрае, але яно патрабуе абавязковай трэба памятаць, што для ўраўняўча поўнае выключэнне з меню мяса — гістарычна нецыволае. І калі звычайна мясаядзін фарміравалася тысячы гадоў таму, то і адмова ад яго не можа адбывацца на працягу якіх-небудзь двух — трох тыдняў.

ВЕГЕТАРЫЯНСТВА

Саме простае, што прыходзіць у галаву, калі хочацца ачысціць арганізм ад шлакаў — адмовіцца ад мяса. Пераход на вегетарыянства — рашэнне добрае, але яно патрабуе абавязковай трэба памятаць, што для ўраўняўча поўнае выключэнне з меню мяса — гістарычна нецыволае. І калі звычайна мясаядзін фарміравалася тысячы гадоў таму, то і адмова ад яго не можа адбывацца на працягу якіх-небудзь двух — трох тыдняў.

- вегетарыянства папярэджвае дачаснае зношванне ўнутраных органаў
- запавольвае працэс старэння
- вырашае актуальную праблему зашлакаванасці арганізма
- зніжае рызыку сардэчна-сасудзістых і страўнікава-кішачных захворванняў

«МЫ ГЭТА НЕ ЯДЗІМ!»

Ключы да здароўя

сая, сардэчкі, кандытарскія вырабы, якія складаюцца з розных спалучэнняў бабовых, цукру, малака, яек, мукі).

Сёння шмат спрачаюцца аб карысці раздзельнага харчавання, наколькі з фізіялагічнага пункту гледжання арганізм чалавека прывычаны да перагараўвання менавіта змяшанай ежы. Таму калі працягнуць час прытрымлівацца прынцыпаў раздзельнага харчавання, то стрававальная сістэма проста равуцьчыцца «дажэткава» ўспрымаць пельмені і бутэрброды. Больш за тое, задавальненне ад прыёму ежы само па сабе з'яўляецца магутным антыдэпрэсантам, гэта значыць, смак стравы таксама важны, як і ёе бялагісны склад. Аднак раздзельнае харчаванне як часовае дыета ўсё ж карыснае, бо чалавек, які трываець ад яго прыцыпаў, пачынае кантраляваць свой рацыён.

- вегетарыянства папярэджвае дачаснае зношванне ўнутраных органаў
- запавольвае працэс старэння
- вырашае актуальную праблему зашлакаванасці арганізма
- зніжае рызыку сардэчна-сасудзістых і страўнікава-кішачных захворванняў

Дыетологі аўтарытэтная папярэджваюць: зусім адмаўляцца ад мяса тым, хто прывык да яго рэгулярнага ўжывання, рызкоўна. На першым часе арганізм «узрудаецца» разгрузіць, але пазней можа наступіць дэфіцыт элементаў, якія ён прывык атрымліваць і папоўніць якія з дапамогай іншых прадуктаў праблематычна.

- Вегетарыянства нельга называць эканамным спосабам харчавання. Для забеспячэння паўнацэннага рацыёну вегетарыянскі стол павінен быць максімальна разнастайным, а гэта значыць, што ў меню варта ўключыць арахі, рызкіны, курагу, сушаныя інжыр, ананасы, цытрусыяны — усё гэтыя прысмакі не танныя.
- Сярод вегетарыянцаў радзей сустракаюцца носьбіты такіх захворванняў як ішчымічная хвароба сэрца, атлусценне, гіпертанія, дыябет 2-га тыпу, некаторыя віды раку. Тым не менш, выключна расліннае харчаванне не забяспечвае арганізм чалавека неабходнымі для пабудовы тканак пратэінамі жывёльнага паходжання. На жаль, вегетарыянская, а тым больш веган-

СЛАБЫ МОЦНЫ ПОЛ, або Што ім, мужыкам, трэба?

З жанчынамі ўсё ясна. Дабіваюцца шапоўныя ўсё большага, растуць, павальна імкнучы да ўсяго, што можа прапанаваць ім сучасны свет — зарабляюць, бегваюць у басейн, на ёгу, амалоджаюцца, руляць, вандруюць, будуць... А марачы аб адным. Вядома ж, мужыка добрага знайсці! Патрэба жанчын у добрым мужыку фактычна нязменная (нават калі жанчына не прызнаецца ў гэтым). Адваротную ж паралель пра мужчын я праводзіць не стала б. Разабрацца ў мужчынска-жаночых патрэбах, патрэбе адных у другіх дапамагае псіхалагічны аспэкт, сэксолог Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру «Неўралогія і нейрахірургія» Марына ДЫМКОўСКАЯ.

жаноца плячо?

— Без добрага тылу сапраўды немагчыма. Аднак калі мы хочам, каб наш мужчына ўдала сплучаў поспехі на працы з поспехамі ў сямейным жыцці, неабходна стварыць атмасферу даверу і павягі. А для гэтага кожны з партнёраў павінен памятаць залатое правіла сямейнага жыцця: перад тым, як пачаць «качаць правы», трэба атрымаць абавязкі.

— **У чым на сёння моц і слабасць абодвух палоў?**

— Моц жанчын, думаю, у тым, што яны сапраўды становяцца больш моцнымі, самастойна дабіваюцца значных асабівых поспехаў. Разам з тым слабасцю можна лічыць і адваротны бок моцы. Жанчына спрабуе браць на сябе не сваю ролю, займаюцца тым, што ёй не ўласціва. А трэба ўсё ж такі заставацца ў межах свайго полу.

Моц мужчын па-ранейшаму ў тым, што ён — здатычыць, прычым здатычыць, які ўсё больш часу аддае сямі. Хоць, у прынцыпе, усё мужчыны ўмоўна падзяляюцца на дзяцей, мужоў і мудрацоў. Думаю, кожны ведае, да якой групы адносіцца. Відзочна, тут можа быць і адгата мужчынскай слабасці. Дзіця ніколі не стане ні мужам, ні мудрацом да таго часу, пакуль не ЗАХОЧА ім стаць. Важна, каб жанчына, якая зрабіла свой выбар, добра разумела гэта.

— **А, можа быць, у сучасным свеце жанчыны і мужчыны наогул не надта маюць патрэбу ў сям'і як такой? Мне здаецца, што ўсё больш людзей не жадаюць падладжвацца, ствараць атмасферу даверу і павягі. Узручыць сустрэцца на нейтральнай тэрыторыі з «дарослай мэтай» і разбегчыся...**

— Тое, пра што вы кажаце, можа сведчыць пра страх перад адносінамі, абавязкамі: «а раптам не сапраўдныя?». Можа быць і нежаданне падладжвацца, дзіліцца... Як сасколаг я толькі за парныя адносіны, нават больш за тое — за парныя гарманічныя адносіны. Гэта добра з любога пункту гледжання. Рэгулярнае перажыванне аргазму карыснае ў сэнсе фізічнага расслаблення. Гэта зарадка для сасуду, пазаўвяданне за-

стою крыві ў органах малога тазу... На эмацыянальным узроўні перажыванне аргазму — наймагутны выйд энергіі плюс выпрацоўка карысных гармонаў эндарфінаў. Сустрэчы ад разу да разу, мастурбацыя маюць права быць, але гэта не забяспечвае вельмі важны складнік — эмацыянальнага камфорта.

— **Можна думаць, што сем'я будзе станавіцца ўсё менш?**

— Не думаю, што значна менш. Можна быць, магчыма для «сустрэч на адну ноч», пра якія вы казалі вышэй, і стане больш. Аднак пловы сямейнага жыцця відзочна і даказаныя. Жанатыя жывуць даўжэй. Жанатыя часцей за нежанатых, разведзеных і удаўцоў бачаць свет у яркіх фарбах. Жанатыя большыя аптымісты, менш хваэрочы...

— **Вы гатовыя актывна «працаваць» з нежанатымі мужчынамі, каб тыя «не прападалі задарма» і знайшлі сваё шчасце ў шлюбе?**

— Перарабіць некага ў мяне жаданне не ўнікае. Можа быць, такі мужчына не ведае, як падступіцца да гэтай сваёй праблемы, а можа быць, проста не хоча. І гэта розныя рэчы. Адна справа, калі ён ведае. Тады з жыцця папукавае актывнасьць, бо ёсць галоўнае — матывацыя. Пакуль жа яе няма, — «працоўваць» некага бессэнсоўна. Калі мужчыну камфортна быць у нежанатым стане, мы нічога не зробім з ім. Калі ж некамфортна, рана ці позна ён... ажэнціцца.

— **Што менавіта спрыяе ўдалаю збліжэнню мужчын і жанчын?**

— На стануючыя адносіны ў пары адначасна будзе аказваць уплыў давер і пачуццё бяспекі. Ужо ў першыя сустрэчы мы адчуваем, наколькі нам камфортна, калі гэты чалавек наблізіцца да нас на 50 см, на 10 см... Праўда, ёсць партнёры, якім некамфортна адно з адным, але яны жывуць разам па нейкіх іншых прычынах — сацыяльнай, жыллёвай... У такіх адносінах галоўнае — навучыцца жыць, «не разубяраючы» адзін аднаго.

— **Прыцягваюцца падобныя ці супрацьлегласці?**

— Бывае па-рознаму, але часцей, што лагічна, прыцягваюцца падобныя. Нездарма раней шлюбныя заключалі паміж людзьмі адной праслойкі. Іх аб'ядноўваў адзін светлапогляд, аднолькавая адукацыя, мэты, заданні, бачанне будучыні. Людзі з аднаго асяроддзя лепей разумеюць адзін аднаго. «Розным» людзям цяжэй пабудоваць адносіны ў сэнсе «разумення» паміжнённу партнёра.

— **Значыць, ідэальны варыянт — гляджу ў цябе, як у люстэрка?**

— Практычна так. Хоць тут, вы ведаеце, ёсць і адмоўны кантэкст, бо «самы страшны» для кожнага з нас чалавек — мы самі для сябе. Як той казаў, «не хачелася б су-

АДКУЛЬ ГЭТЫ ІНФАНТЫЛІЗМ?

Чаму мужчыны страчваюць сваю моц, ініцыятыву, адказнасць?

— **Дрэнную паслугу тут зрабілі «свабоднае каханне», змянілі колькасці шлюбаў, павелічылі колькасць разоў да ў першыя тры-пяць гадоў пасля вяслення. Любая складаная сітуацыя пачала вырашацца прымітыўнымі спосабамі — «збірай камадзі і адвальвай». Як быццам, нікому нічога не павіны. Але што пры гэтым рабіць дзеці?.. Такім чынам, грамадства атрымала пакаленне хлопчыкаў, выхаваных разведзенымі жанчынамі, хлопчыкаў, якія маюць прыклад такіх адносін. Матулі апошніх вымушаныя быць ператварцаў у «матуў». «Мата» можа даць больш-менш адэкватнае выхаванне дзіцяці, аднак давадзецца затраціць пры гэтым больш сіл і менш пачуццяў на ўласнае аднаўленне. Пасля скасавання шлюбу дзеці пры навуачнасці двух здаровых бацькоў, па сутнасці, застаюцца адзінокамі. Пры такім раскладзе можна атрымаць два магчымыя варыянты асобы — неадказнае, абіякавай або агрэсіўнае, жорсткае.**

У забурэнным шлюбе прасцей выхаваць дзіцячынку?

— **Для любога дзіцяці выхаванне толькі адным з бацькоў нарадэжа скажонае ўстрыманне сямейнай мадэлі і сьве ў гэтай мадэлі. Іншая рэч, у жанчыне не так проста вынішчыць мацярынскі інстынкт. Любая жанчына, нават сама інфантаўна, у хвіліны прасвятлення будзе дэманстраваць гэты інстынкт хоць бы на прымітыўным узроўні — дасць дзіцяці ежу, сон. Панацыя ж бацькоўскага інстынкту не існуе, дый наўрад ці ён мог бы параўнацца з мацярынскім, які працягваецца з нараджэннем дзіцяці. Добрага тату павіны выхоўваць — спачатку маці, потым жанка.**

Інфарм-укол ПРАСТУДА НЕ ПРОЙДЗЕ!

Узбуджальнікі вострых рэспіраторных вірусных інфекцый могуць «гуляць» у папуляцыі круты год, разам ці паасобку, і не так проста з абсалютна дакладнасцю прадказаць гэты рух. Тым не менш, як адзначае дацэнт кафедры інфекцыйных хваробаў Беларускага медыцынскага акадэмічнага ўніверсітэта імя Я. М. Скуляцкага, кандыдат медыцынскіх навук Святаслаў ВЕЛІПН, у гэтым сезоне з канца восені да сярэдзіны зімы будзе лідзіраваць парэгрып і рынавірусы, у снежні-студзені да іх, як правіла, дадаецца грып (што ён ужо і зрабуў), а з сакавіка па красавік чакаецца актывізацыя рэспіраторна-сініцтыяльных і аднавірусаў, вінаватых у зацяжных бронхітах.

Сёння вучоным вядома звыш 200 відаў прастудных вірусаў. Праўда, спіс гэты пастаянна паліпаўняецца. Пры такім разнастайнасці ўзбуджальнікаў выявіць «віноўніка» ў кожным канкрэтным выпадку, мякка кажучы, вельмі цяжка. І ўсё ж такі паспрабуем вылічыць рэспіраторны (прастудны) вірус па асноўных прыкметках.

Рынавірусная інфекцыя: светлая, празрыстая сльіз з носу; тэмпература ў межах нормы або каля 37 градусаў; чханне; сухасць у насаглотцы; пярэньне ў горле; боль пры глытанні.

Парагрэп, які выклікае ларынгіт (запаленне гартані): голас сеў ці прапай; кашаль; тэмпература ў межах нормы.

Рэспіраторна-сініцтыяльная інфекцыя: тыповы прыступ удшушы — не хапае паветра, цяжка выдыхаць, свіст у лёгкіх.

Аднавірусная інфекцыя: на 2-3 дзень да дрыжыкаў, насмарку і кашлю дадаецца пацучцё рэзі ў вачы; яшчэ праз пару дзён у куточках вачэй з'яўляецца плёнка, якой пакрываюцца таксама міндаліны і горла; на шэй, пад ніжняй сківіцай, у іншых месцах можна намацаць павялічаныя лімфавузлы; яны ж запалююцца і ў брушной поласці, з-за чаго баліць жывот.

Што важна ў гэтай барацьбе? САЛОДКІ СОН. Кладзіце спаць у адзін і той жа час. Гэта спрыяе хуткаму засынанню і паўнацэннаму адпачынку. У адваротным выпадку сон аказваецца сардэчна-сасудзістай, імунная і іншыя сістэмы. Сон павінен працягвацца не менш за 8 гадзін. Той, хто спіць менш і пастаянна працягваецца на працягу ночы, мае больш шанцаў сябраваць з прастудай.

Водарная тэрапія. Эфірныя алеі эўкаліпту, чабару, лаванды, сасны, лімона, карыцы, кедр, імбіру ці бергамота дапамагаюць пераадолець прастуду. Можна пасадзіць дома лімоннае дрэўца. Водар эфірных алеяў ад яно кветак, лісцяў і пладоў актывізуе абарончыя сілы арганізма, а значыць, павышае імунітэт.

МАЛОДШЫЯ СЯБРЫ. Каты і сабакі здольныя лячыць сваё гаспадароў. Праўда, не ў прамым сэнсе, а ў сэнсе дасягнення эфекту заспакаення і аднаўлення, што немагчыма пры любых захворваннях.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Святлана БАРЫСЕНКА.

«ПЕСНЯ» Ў РАЗВІЦЦІ

«Песня года», «кампазітар года», «паэт-песеннік... Пакуль кожны жыхар нашай краіны сам для сябе вырашае, хто лепшы. Але ўжо з 2012 года ў Беларусі з'явіцца «Нацыянальная музычная прэмія ў галіне эстраднага мастацтва».

Лепшых з эстрадных вызначаць на конкурснай аснове. І можна сказаць — у нас на вачах. Таму што арганізацыйны конкурс будзе займацца Міністэрства культуры разам са «Сталічным тэлебачаннем». Гэта значыць, мы пачынем і пачнем песні, якія ствараюцца ў краіне айчыннымі музыкамі.

На першым этапе публікацыя анонс конкурсу ў сродках масавай інфармацыі і фарміруецца адбораная камісія. Яна, вывучыўшы прынятыя творчыя праекты, вырашае, якія канкурсанты прымаюць удзел у намінацыях, пазначаных для інтэрактыўнага галасавання.

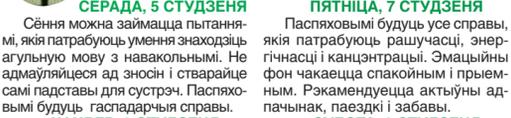
На другім этапе адсочваюць працы канкурсантаў паче экспертны савет з ліку дзеячаў культуры і мастацтва, прадстаўнікоў сродкаў масавай інфармацыі. Пераможцамі ў намінацыях з'яўляюцца канкурсанты, якія набралі найбольшую колькасць балаў па дзесяцібальнай сістэме па выніках галасавання экспертнай рады.

Канкурсанты, якія праходзяць на другі этап конкурсу, прымуць удзел у заключным гала-канцэрце. Вось падчас яго і вызначацца пераможцы — шляхам адкрытага галасавання экспертнага савета і арганізаванага інтэрактыўнага галасавання. Пераможца атрымае прыз, які стане сімвалам конкурсу, дыплом лаўрэата і грашовую прэмію. Але найбольшае ўзнагарода для выканаўцы — тое, што рэальна дапамагае «раскруціцца».

Тут найбольш пашансціць пераможцы ў намінацыі «Лепшая песня года»: ён атрымае сертыфікат на стварэнне музычнага кліпа. Але падчас конкурсу будзе вызначана «Лепшы выканаўца», «Лепшы калектыў выканаўцаў», «Адрыскі год», «Лепшы кампазітар», «Лепшы паэт-песеннік», «Лепшы прадзюсар». Не забудзьце і карыфэу сцэны, таму што адна з прэміяў уручаецца «За ўклад у развіццё беларускай эстрады».

Ларыса ЦИМОШЫК.

Месяц «наехаў» на Сонца

Жыхары Беларусі не былі пазбаўлены магчымасці назіраць учарашняе сонечнае зацьменне. Паміж дзесяцімі аднаціццаці гадзінамі ранняга, нягледзячы на воблачнасць і нізкія маркі, у многіх кутках краіны ўсё ж можна было убачыць гэтую рэдкаую нябесную з'яву.

ФЭН-ШУЙ ГАРАСКОП

СЭРАДА, 5 СТУДЗЕНЯ. Сёння можна займацца пытаннем, якія патрабуюць умяня знаходзіць агульную мову з наваколлем. Не адмаўляюцца ад зносінаў і стварыце самі падставы для сустрэч. Паспяхоўны будучы гаспадарчыя справы.

ЧАЦВЕР, 6 СТУДЗЕНЯ. Ёсць магчымасць добра адпачыць. А вось вандраванне на крамах з-за адсутнасці пачуцця меры можа зрабіць вясёлую дзірку ў сямейным бюджэце, так што ад шопінгу лепш адмовіцца.

ПЯТНІЦА, 7 СТУДЗЕНЯ. Паспяхоўны будучы ўсе справы, якія патрабуюць рашучасці, энергічнасці і канцэнтрацыі. Эмацыйны фон чакаеца спакойным і прыемным. Рэкамэндуецца актыўны адпачынак, паездкі і забавы.

СУБОТА, 8 СТУДЗЕНЯ. Спрыяльны час, каб заняцца выхаваннем пачуцця цудоўнага ў сабе. Паспрабуйце нікуды не імчацца, стрымліваць свае парывы і не рабіць сур'ёзных крокаў без стараннага і ўсебаковага абдумвання.

АБРАМ Налівай (Анатоль Наліваеў) — і спявак, і мастак у адной асобе. Ён адраджае старадаўнія яўрэйскія спевы пачынаючы ад XV стагоддзя. Спяваць падпільна вучыўся ў славуэта Міхаса Забэйдзі-Суміцкага ў Празе. А ў 1945 годзе Абрам-Анатоль замалеўваў Мінск — што было строга забаронена. Сёння, 5 студзеня, а 18.30 Абрам Налівай дае канцэрт ў Мінскім яўрэйскім абшчынным доме (Харужы, 28). Але нават калі вы туды не паспееце, паслухайце, што гаворыць гэты 79-гадовы паважаны чалавек.

«Я папудна скончыў Праксую кансерваторыю ў Забэйдзі-Суміцкага!» — Дык што такое кантарскія спевы? Адкуль яны? Якую гісторыю маюць у Беларусі?

— Усе ведаюць песні Ісака Дунаеўскага. А хто такі Дунаеўскі? Яго бацька і дзед — сусветнаведомыя кантары, выхадцы з Беларусі. І па-сапраўднаму запісвае тэатрыю кантарскую музыку сучаснымі нотамі пачаў менавіта дзед Дунаеўскага і яго паслядоўнікі. Такім чынам, у XVIII-XIX стагоддзі была запісаная музыка II-III стагоддзяў, захаваная ў памяці пакаленняў. Бо кантарская музыка — гэта музыка, якую спявалі «чы тора».

«З Вагнерам мы ездзілі на падпольныя кантарскія канцэрты ў Маскву» — Вы нарадзіліся ў Рагачове. А пэўна была гісторыя цудоўнага ўратавання з гэта. Як так атрымалася?

— Мой бацька быў «папоўскае атродзе». Сямы разумееце, як да такіх стаяліся ў краіне ваяўнічага асізізму. Ён сам са Шклова, з Рыжкавіч, але паехаў у Рагачов зарабляць сабе «пралетарскую бяграфію», рабіць бондарам. Калі ён чапіўся на маймі маці, то маці паставіла ўмову, каб мне на васьмі дзень абразанне зрабілі! Яе бацька быў забіты большавікамі, ён быў вядомы гандляр у Рагачове. Я нарадзіўся ў 1931 годзе ў Рагачове, а ў 1935 мы выехалі адтуль у Мінск. Бацьку запрасілі на п'яўзод стварыць бандарны цэх — па вырабе бочак. Дарэчы, яго сапраўднае прозвішча, і дзеда, было здаць «малюнак». А я з 1945 года займаўся ў мастацкай студыі Каткова. І адзінаголькі я здаў! Паехаў. Вучыўся ў пражскіх майстроў. Яны рэстаўруюць жываліс, і а вучань у іх. Я вось яны мне кажуць: «А ты ж з Беларусі? Дык заспявай нам якіх беларускіх песень!» Я стаў спяваць. А міма праходзіў Міхал Забэйдзі-Суміцкі, наш

«Гэта выключна рэлігійная музыка?» — Гэта музыка сінагогі і вакол сінагогі. Напрыклад, вечар суботы. А потым пасля вечара суботы ідзе вярцар. А на вярцары гэтыя намоленныя людзі, кантары, маглі задыць ужо нешта народнае. Але ў тых жа традыцыях, у тым жа стылі. Па гуках яна ішла ад гэтых 22 літар, самі літары дыктавалі гэтую музыку. Гэта — не чаперашняя папса... Тая музыка, нават народная, яна ўсё адно ішла ад малітваў.

«А спевы гэтыя на ідыш ці на іўрыце?» — У сінагозе — на іўрыце, як напісана ў Торы. А народныя спевы — яны ўжо на народнай мове свайго часу, на ідыш.

«Адкуль у вас талент і імгэт да аднаўлення кантарскіх спеваў?» — Ад 1946 года я працаваў у халтурнай яўрэйскай малярнай брыгадзе. Але гэта былі майстры добрага складу! У 1960 годзе было вырашана пастаць кагосцы на Вышэйшыя курсы рэстаўратараў. Для гэтага трэба было здаць «малюнак». А я з 1945 года займаўся ў мастацкай студыі Каткова. І адзінаголькі я здаў! Паехаў. Вучыўся ў пражскіх майстроў. Яны рэстаўруюць жываліс, і а вучань у іх. Я вось яны мне кажуць: «А ты ж з Беларусі? Дык заспявай нам якіх беларускіх песень!» Я стаў спяваць. А міма праходзіў Міхал Забэйдзі-Суміцкі, наш

Дамініканскі касцёл, ацалелы ў час вайны і зруйнаваны пазней. Малюнак 1945 года.

Кантар і мастак Абрам НАЛІВАЙ: «14-ГАДОВЫМ ХЛОПЧЫКАМ Я ХАДЗІЎ ПА МІНСКУ 1945 ГОДА І МАЛЯВАЎ АЦАЛЕЛЫЯ СТАРЫЯ БУДЫНКІ»

у Рыжкавічы. І мы паехалі праз Марілёў, каб яе забраць, і нас нагналі немцы. Калі немцы ўвайшлі туды, праз тыдзень сабралі ўсіх яўрэяў у Рыжкавічах у гета, а яшчэ праз тыдзень расстралілі... Мама спачатку не скапілі, але нейкая суседка падказала немцам. Так і мы апынуліся ў гета. Уратаваў нас дзед, які быў прываслаўным святаром, пакуль не прыйшлі камуністы — служыў у Шклове. Яго камуністы называлі сярод людзей «поп-масленка». Дзед палодумваў план. У 20-я гады з нямецкага п'яўзод прыехаў сусед, прозвішча Кавалькоў. І дзед аформіў маму як Кавалькову Аграфу Кузьмінчыну. Агрануў расу, крмы і панёс гэты дакумент да нямецкага каманданта. Пераканаў іх, што нас скапілі памылкова, бо «большавіцкія агітатары агаварылі яго-пала, і гэтых людзей таксама». нас адпусцілі — а літаральна праз паўгадзіны гэта цалкам расстралілі... Мы так і не змоглі атрымаць дакументаў ад знаходжанні ў гета, бо яго існавала ўсяго трыццаць...

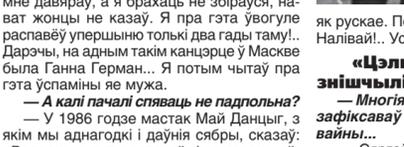
— Значыцца, спяваць прафесійна вы пачалі ў 1960-х гадах, калі вучыліся ў Забэйдзі-Суміцкага. А калі пачалі кантарскія спевы выконваць?

— Гэта было ў малярнай брыгадзе, дзе са мной побач працаваў былі віленскі кантар, які скочыў Еўрапейскую кантарскую акадэмію. Ён сярэбраў з кампазітарам Генрыхам Вагнерам. А Вагнер у свой час быў канцэртмейсцерам у сусветнаведомага кантара Кувеціцкага ў Варшаве. Мы пазнаёміліся і з Вагнерам, ён даваў мне ўрокі. З Вагнерам мы ездзілі нават у П'іер у Маскву на падпольныя кантарскія канцэрты ў 1960-70-я гады. Інтэлігенцыя збіралася, знаходзілі даволі вялікія пампашканні, прыходзіла больш за 50 чалавек. Вагнер мне давярэа, а я брахаць не збіраўся, нават жонцы не казаў. Я пра гэта ўвогуле распавёў упершыню толькі два гады таму! Дарэчы, на адным такім канцэрце ў Маскве была Ганна Герман... Я потым чытаў пра гэта ўспаміны яе мужа.

— А калі пачалі ствараць не падпольныя? — У 1986 годзе мастак Май Данцыч, з якім мы аднагодкі і даўня сябры, сказаў: «Ведаеш, я тут распачаў фармаваць яўрэйскую абшчыну, а ты фармуў канцэртную групу». І я, як заснавальнік «Гасціўні Галубка», сфармаваў яе фактычна там. Мне далі штат, памяшканне ў Траецкім прадмесці. Калі прыйшоў парук такіх канцэртаў, нехта данёс у Міністэрства культуры.

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

Вуліца Савецкая. У гэтым доме месцілася рэдакцыя «Звязды». Малюнак 1945 года.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара.

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

з немцаў. Па-другое, яны ж самі потым усё і панішчылі... І вось Каткоў мяне, 14-гадовага хлопчыка, пасылаў з малым братам замаляваць акаварэлію старыя вуліцы. А потым у 1946 годзе я пайшоў у малярную брыгаду — трэба было дапамагчы маме, чэўрава дзяцей усё-ткі... — Вы былі ў Мінску ў час вайны і ў першыя гады пасля вызвалення. Як вы ацэньваеце ступень яго разбуранасці ў 1945 годзе? — Ацэньваць лёгка, бо мне ўдалося зрабіць каля 80-ці работ павянаенна Мінска. Яны дамінканскія кляштар уварвалі ўжо пасля вайны... Царква на месцы Генеральнай пракураторыі... Некалькі сінагоў... Таргарскую мячэць, якую знішчылі і на гэтым месцы збудавалі гасцініцу «Юбілейную»... Палац графа Чапскага, на месцы якога цяпер крама «Чараўніца» на праспекце. Планамерна вынішчалася аблічча, абрысы ўтульнага еўрапейскага горада, Мінск рабіўся ўзорным горадам савецкім... Немцы ў 1941 годзе разбамбілі працягваючы 15-20. Гэта я кажу пра дамы, знішчаныя канчаткова. Разам са згарэлымі «каробкамі» — ну працэнтаў 30, не больш. Зараз я займаюся ўпарадкаваннем сваіх работ. Некаторыя з іх пашкоджаныя, некаторыя патрабуюць рэстаўрацыі, большасць трэба проста аформіць. Мае пенсія маленькая, таму даводзіцца ашчаджаць грошы, прадаваць некаторыя працы, каб аднавіць гэтыя, гадоўныя. Гэта не толькі мінскія карціны. Разам з малярнай брыгадай я ездзіў па ўсёй Беларусі, паралельна замаляваў старыя будынкі, храмы, і нядаўна я раптам зразумёў, што многія з гэтых будынкаў знішчаныя ў 1970-я гады, яны страчаныя незваротна. Таму хацелі апрацаваць гэта, уратаваць. Гэта — паміць пра тыя будынкі. Паміць для тых, хто павінен быць лепшым за знішчаныяныя.

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала цудоўна!

«Цяпер вуліцы Мінска знішчылі ўжо пасля вайны...» — Многія ведаюць вяс ак мастака, які зафіксаваў Мінск у першыя гады пасля вайны...

— Сяргей Каткоў, у якога я займаўся ў мастацкай студыі, заўважыў, што ў мяне амаль фатаграфічныя малюнак. А Мінск забаранялі пасля вайны фіксаваць і мастакам, і фатаграфам. Каб не было відаць, што разбурана было не так ужо і шмат. Па-першае, разлічвалі, відаць, спягнаць нешта як рускае. Потым я давеў, што я — Абрам Налівай... Усё стала

Карэспандэнт «Звязды» на сабе адчула асабліваці вырашэння дэмаграфічнай праблемы

Вікторыя **ЦЕЛЯШУК**

Мы, беларусы, — міралюбная і талерантная нацыя. Гэта Максіма, якая нават не падлягае сумневу. Між тым, пад рысай характары, якой мы ўсе звыкла ганарымся, даволі часта хавалася зусім іншая якасць — абіякаваасць. Каб у гэтым пераканачна на яскравых прыкладах, дастаткова ўсяго толькі... зацяжарыць.

Адразу абмоўлюся: у адрас айтчынай медыцыны і медыкаў не прагучыць ніводнага дрэннага слова. Пры мностве сённяшніх праблемаў за ўвесь час цяжарнасці прэзэнцірай да ўрачоў у мяне не з'явілася: страшнымі не пахожы, важнага не утойвалі, непатрэбнага не навязвалі, небяспечнае тэрмінова лячылі. Але каб усе залежала толькі ад медыцыны, паверце, паўсюдна на вуліцах гарадоў і мястэчак звенілі б дзіцячыя галасы! І нікога не трэба было б заахоўваць народжаныя квадратнымі метрамі і іншымі матэрыяльнымі стимуламі. Зрэшты, і апошняй вырашаюць далёка не ўсё.

ЦЯЖАРНАСЦЬ ПА ПАРАДАХ
Цяжарная жанчына — гэта цудоўнае, мілае стварэнне, само характэрна і непатуорнае абаянне. Прынамсі менавіта так адказаў вам кожны другі, калі правесці апытанне. Але гэта ў тэорыі і на папалтах майстроў Рэнесансу. На практыцы ўсё іншае.

Пацаць хоць бы з паўсядзённага, навязлага ў зубах і ад таго блізкага кожнаму з нас — з **грамадскага транспарту**. Некалкі месяцаў таму адна з буйных беларускіх газет правяла эксперымент: дзятччына-карсепандэнт на дзень «пабыла цяжарнай» у транспарце. Пераканалася ў тым, што і так зразумела: месцы цяжарнымі саступаюць неахотна, узаемаветлівасць савецкіх часоў скончылася. Але цікавым было не столькі сам артыкул, колькі каментарыі чытачоў да яго. Самыя мяккія — абурэнні кшталту «сама зацяжарала — сама няхай з гэтым справляецца, чаму я павінен саступаць і думаць пра здароўе чыксціх тэм дзятчэй». Гэта тыповая пазіцыя сярэдняга беларуса: сяджу, гляджу ў акно, мая

спецыяльна абазначаныя месцы інаваліда, пасажырам з дзетцамі, цяжарным жанчынам». І ўсё, няма чаго агарод гарадзіць, у якіх Еўропа прынята месца даваць, а ў якіх не. Або мы толькі па географічным стане — Еўропа?

Тая ж карціна маслам нараіраецца ў **паліклініках**, якія за 9 месяцаў ройацца для цяжарнай жанчыны ледзьве не другім домам. Не скарэц, што ў гэтых установах да ўрача любой спецыяльнасці існуе як мінімум чатыры чаргі: па запісе-талончыку ці па жылой чарзе, па «хуткай», «чэля медыцыны» і «мене толькі спытаць».

Але вольс чамусяці для многіх скарэц — хоць гэта энюу жа напісана і на дзвярках кабінетаў, і ў прывілах паліклінікі, — што цяжарныя жанчыны належаць да той катэгорыі насельніцтва, якую прываюць у першую чаргу. Ці ўвогуле без чаргі. Але гэта ў прывілах. У рэальнасці за спробу прайсці па-за чаргой усе чатыры вышэйназваныя катэгорыі аб'ядноўваюцца супраць црбе і могуць... не, не пабіць, але натуральным чынам праяксіць — такоў ў спіну кінуць, што лепш бы пасядзець тую гадзіну-паўтары ў агульным калідоры... І гэта не толькі мой прыватны выпадак, а, на жаль, звычайная практыка. Вольс і спявачка Волгага Плотнікава, якая нядаўна таксама стала мамай, прызнаецца, што цяргіла сядзелу ў чэргіх, каб збераць уласныя нервы. Хоць гэта энюу жа палка з двума канцамі:

сідзэчы паміж вельна хворых зусідніках паліклінік, такіх дзянязьяў і пранозьяў сабе наслушаецца, што і з валар'янкай не хутка суюкаюцца. Уплічваюцца асабліваці нацыянальнага менталітэту, у некаторыя паліклініках адміністрацыя з розумам вылучыла ва ўсіх спецыялістаў некалькі гадзін для ішьюмь менавіта цяжарных жанчын. І што б вы думалі? Тыя ж кажуць, якія гробіла кідалі табе «пакаецаць» у агульную чаргу, прыходзілі і заводзілі жаласную песню: «Дзяўчаткі, а можна я з вамі прайду, мне толькі спытаць?». Пры тым гучаў жалезабетонны аргумент: «Вам жа ўсё адно, а я з прыцы адрасуюся/ла?» А цяжарныя ж нідзе не прауюць, нідкуды не спяваюцца, толькі і забяу маюць, што па ўрачах хадзіць...

Дарэчы, наконт працы. Апрыоры лічыцца, што цяжарныя — дрэнныя работніцы, і асібасты вы хоць тысячу разоў абвяргайце гэта сідварчэнне, усё адно чюдз яго даведзэцца, шмат разоў — калі не ў вочы, то за спінай. А разам з тым — назіраць, як перспектыўныя накірункі, цікавыя камандзіроўкі і важныя задчы аддаюцца іншым людзям, бо «ўсё адно ёй хутка ў дэкрэт». У вольсшыя выпадках цяжарнасць — гэты тлустая кропка на кар'еры; каб не паставіць на ёй крыж, трэба быць або публічнай асобай — актрысай, спявачкай, тэлеведучай — або сама толькі сабе начальнікам, як бізнэс-лэдзі Ёрына Ігэйра, якая да апошняга месца не пакідала працу і ўжо праз пару тыдняў да яе вярнулася.

Усё, што пішуць і гавораць пра перапады настрою ў цяжарных, — праўда. Жанчыны гэта таксама ведваюць і па меры сіл і магчымасцяў змагаюцца з гарманальнымі бурамі, што бууюць у арганізме. Але як тут, скажыце, захаваць спокій і толькі спакой, калі рана ці позна з усіх бакоў цябе пачынаюць карміць уласнымі прыжмамі, і настойліва раіць, што можна, неабходна і нельга рабіць цяжарнай? Нават калі гэтыя «**карысныя парады**» табе зусім без карысці, даваць іх будучы сваеякі, і калегі, і малазнабымы. «Еш крэйду», — аднойчы выдла мне ў прауюным калідоры нейкі дзятчэчка. «Што?» — разгубілася я, прыняўшы таго за вар'ята (ёсць такая іх катэгорыя, якая бясконца ходзіць па радзяхіях). «Крэйду еш, — паўтарыў дзятчэчка, — растуачы і тройчы на тыдзень еш, а то без зубоў застанешся». Я паспешліва рэціравалася, а ён яшчэ пару хвілін нешта гаварыў... У другі раз — няраз пасрод гэтага лета, што выдалася такім спляхотным — дзве перадавачкі на кірмашы з імглетам абмяроўвалі, куды і навошта гэта я выперлася з такім жыватом. На маю, прызнаюцца, даволі грубую заўвагу — «Што ж мне, трэба было зашыцца пад дыван і не высювацца?» — жанчыны зрабілі выгляд, быццам іх тут няма, а ў мяне сляхкавыя галюцынацыі. Мая 24-гадовая

вінаватя мя і нашы малыя. Ніхто не вінаваты і ў адвечных транспартных праблемах. Але, калі цяжарны ўсё ж месцы саступаюць, то маладой маме з калыскай — не. Даламогучь увайсці-выйсці з салону хіба такія ж маладыя бацькі. За-чое іншыя пасажыры, сідзэчы (або стоячы) у прамежку, дзе абазначана месца для калыскі), не прамінуць заўважаць, што за правоз калыскі трэба плаціць. Пры тым усе кандуктары, якім я прапануювала заплаціць за сябе і «транспартны сродак» дачушкі, як адзін круцілі пальцаў да скроні: мамка, кінь дурно! Але хіба кожны рот закрыць правільнаі пасажырскі перавозак, калі надзодзяцца людзі, здольныя кінуць у адрас маладой мамы з калыскай (перашахджае я прайсці да запавятнага крэсла): «Панараджалі тут...».

Дарчы, прапаную раённым і гарадскім кіраўнікам для інспекцыі новых жылых кварталаў стапацтанна дакладны спосаб: прайсціца раёнае дзятчэй калыскай, жахадна яшчэ да ідэальнай светлай будучыні. Бо, калі прамуаць — нічога не зменіцца. А калі абмеркаваць гэтыя пытанні ўсім разам, то, глядзіць, стане крыху лягчэй. І ў жанчын з'явіцца настроі на радзяхі — першае, другое, трэцяе дзіця — не спадзёначына, што ўсё даламогучь, але ведуючы, што ў гэтай адказнай справе табе пастараюцца не перашахджаць...

Як правіла, любая праблема робіцца зразумелай і відэочнай, калі дачыцца цябе непасрэдна. Вольс чаму мне так шкада часам, што большасць тых, хто з высокіх трыбун заклікае нас да актыўнага вырашэння дэмаграфічнай праблемы — мужчынны, якія пры ўсім жаданні не змогучь адчуць і выправаць асабліваці прадцыса на сабе. Але паклапаціцца пра маіярныства і дзятчынства яны не тое што могуць — абаяна. Праўда ж?

МАЦЫРНЫСТА БЕЗ ПРАВІЛАЎ

Калі на свец нараэць з'яўляецца твай першынею і ты з замілаваннем ловіш яго першы позірк, першы піск і першую ўсмешку, думаеш пра тое, што ўсё непрыемнае засталася ў мінулым і цяпер ты будзеш самай шчаслівай у свеце мамай. Але рэальнасць вельмі хутка нагадае аб сабе. Цяпер зразумееш, чаму больш вольтыня прысэржкі раілі атрымаць асалоду ад цяжарнасці — таму што гэта сапраўды былі вятчакі, а ягадкі толкі-толькі пачынаюцца.

Першае выпрабаванне падцерагае многіх маладых матуль знякуча — у родным пад'ездзе. Дзе, у вольсшыя выпадках, няма такой жыццёва неабходнай рэчы, як пандус.

Так і хоцацца спытаць праекціроўшчыкаў новых жылых раёнаў: скажыце, у вас дзці былі? І іх таксама вазлі ў калыска ў ад 10 да 18 кіло? Дык чаму не пакапаціцца пра матуль (для арганізма жанчыны роды — стрэс мацнейшы, чым пачынаць баекскі падьянак, і адунаўленне доужыцца некалькі месцаў)? Не, адна справа калі адсутнічае пандусаў — гэта спецыяльныя трэніровачныя курсы маладога баіца, саеаеаблівы «мамін фітнэс» з бясплатнымі гузакамі на розных частках цела. А калі звычайная без-

адказнасць і нежаданне падумаць на крок наперад?. Вольс і цягаюць маладыя жанчыны на сабе гэты цяжкую, але сідзюнюю гошу — мінімум двохчы на дзень, мінімум паўшо, са саверывёно, перакананай, што «жанчыне ў такім стане нельга ні на якія шашылькі» — карацей, сядзі дома і шый пасаг будучаку дзятчэй. Увогуле, сумуючы вопыт некалькіх знаёмых экс-цяжарных, з мноства падобных выпадкаў ўсяго адзін раз аўтар няпрюшанай парады папрасіў прабачэння.

Безумоўна, паасобку ўсе гэтыя рэчы — дробязі, з-за якіх не варта спавачь нервы. Але, з іншага боку, з такіх дробязяў складаецца ўсё наша жыццё. Чаму б у гэты няпросты перыяд калі не падтрымаць цяжарную, то хоць бы не стварэць ёй дадатковых штучных праблем?. Пытанне, як кажучь, рытарычнае.

Аналагічнае пытанне — «Ці ёсць у вас дзці?» — часта хоцацца адрасаваць і дарожным службам, якія звалюць свае матэрыялы пасярод адзінай прыдатнай для праезду сцэжкі, то распачнуць бясконцы рамонт на ажыўленым скрыжаванні ля паліклінікі, то тройчы за тыдзень перагароджваюць праходы і перакладваюць тратуарную плітку. Зрэшты, за адну рэч дарожнікам і будаўнікам я ўсё ж вельмі ўдзячная — за пакінутую на узезде і наш квартал дэжэную яміну. Бо святлароф перад паваротам некаторыя «шумахеры» ва упор не бацаць, а яміну — бацаць, і, шкадунычы свае кроўныя падвескі, вымушаны прытармажваць.

Асобная песня з трыццаці трох куплетуў у жыцці кожнай матулі — дзятчачыя паліклінікі, дзе вольныя чэргі і вечны недахват урачоў. І дадатка аднаго боку, мы цудоўна разумеам, што наша загадчыца педыятрычнага аддзлення не вінаватая: паліклініка адна на некалькі раёнаў, перагаруваная, вакансіі педыятраў ёсць, а спецыялісты з'являюцца толькі ў гэтым верасні — але, з другога боку, яшчэ менш у гэтай сітуацыі

НЕАЖЫЦЦЁУЛЕНЫ ПРАЕКТ,

аб Чаму Сталін не падпісаў дакумент аб стварэнні Беларускай арміі ў 1942 годзе?

Архіўная сенацыя

Заканчаем гутарку журналіста «Звязды» Паўла БЕРАСНЕВА з гісторыкам Уладзімірам ГУЛЕНКАМ.

— Камуністам было што супрацьпаставіць у барацьбе за розум і душы беларусаў?

— А што зрабілі камуністы? Ім, дарэчы, было што супрацьпаставіць і польскаму кіраўніцтву, і нацыстам: не многія ведаліць, але большавікі ўзялі школьную праграму, па якой выучыліся царскія дзці, і прымуслі па ёй вучыцца ўсіх «лапатнікаў» — ад якута да беларуса. У кожным раёне была створана свая газета, калі за 80 гадоў да Кастрычніцкай рэвалюцыі было выддзена 284 кнігі на беларускай мове, то за 25 гадоў існавання савецкай улады — звыш 100 мільёнаў. Акрамя таго, па стане на 1941 год у Беларусі было 3 тысячы клубуў, 2,8 тысячы чак-чытальняў, 13 тысяч школ, у якіх навучалася каля 2 мільёнаў дзятчэй, 137 тэхнікумаў, 26 вольшійшых навуальных устаноў, 17 тэатраў, оперны тэатр, 48 навукова-даследчых інстытутаў і устаноў на чале з Беларускай Акадэміяй навук. У той жа час у 1940-1941 гады ў Заходняй Беларусі пры савецкай уладзе дзятчынчалі амаль 6 тысяч школ, 25 тэхнікумаў, 5 інстытутаў, 5 драматэатраў, 100 кінаатэатраў, 92 дамы культуры, 220 бібліятэкі... Таксама мала хто ведае, але ў 1940 годзе для ўсяго партыйна-дзятчэжнага апарату Беларусі былі закуплены падручнікі па беларускай мове, замцаваныя на стаянікі, і ўвесь апарат павінен быў здаць іспыты па беларускай мове. Дык, скажу я вам, нават дакументы СНК БССР падчас знаходжання ў Маскве ў гады ваіны вяліся па-беларуску! Але, нягледзячы на ўсё добрыя справы савецкай улады, варта не забывацца, што былі і рэпрэсіі... Тым не менш, усё роўна мы бачым, што польскае кіраўніцтва ў ідэалагічным плане канкурэнтнасць савецкай улады ніякай не уяўляла. Значыць, застаюцца нацысты і камуністы. Што маглі сказаць першыя? Так, Куба публікуе праект указа аб стварэнні Корпуса беларускай самааховы, быццам бы пачынаецца афармляцца беларуская дзятчэжнасць пад нямецкім практэтарам... А што савецкая улада ў Маскве? Уважліва сочыць за гэтымі працэсамі і, ведваючы, што рыхтуецца стварэнне КВС, праводзіць пералік, пра які мы казалі раней, прапароўвае магчымасці стварэння Беларускай арміі, але ўжо ў складзе Чырвонай Арміі. Праўда, ідэя стварэння Корпуса беларускай самааховы потым праваілася, а ў красавіку 1943 года ён быў распушчаны... Пуск у гэты час пачаў прапагандаваць проку прытрыманнем у барацьбе з фашыстамі, але калі казаць пра рускіх пэтрыятам, то трэба было ішчэ катэці па беларускі, і пра украінскі і гэтак далей. Плюс стварэнне нацыянальнай арміі у Прыбалтыцы — усё гэтыя фактары паўплывалі на тое, што ідэя аб стварэнні Беларускай арміі пачала распраоўвацца ў Маскве.

У Нацыянальным архіве Беларусі захоўваецца дакумент, датаваны сакавіком 1944 года, дзе наменскі ваеннага аддзела ЦК КП(б)Б таварыш Прохараў піша свайму начальніку таварышу Панамаранку: «Пасля дэталёвага вывучэння ў ЦК ВКП(б) і Беларускай ваеннай акрузе пытанна аб утварэнні нацыянальных вайсковых фарміраванняў, лічу неабходным выкласці Вам меркаванне Ваеннага аддзела

ЦК КП(б)Б. У ЦК ВКП(б) ва Упраўленні кадраў Чырвонай Арміі (са слоў т. Смародзіна) ніякіх указанняў аб камплектаванні вайсковых фарміраванняў няма. Незалежна ад гэтага, ёсць прамая неабходнасць прасіць дазволу ДКА (Дзятчэжнага камітэта абароны) — заўв. Аўт.) прыступіць да стварэння вайсковых фарміраванняў у Беларусі. Тут жа ідзе і абгрунтаванне таго, навошта ствараць Беларускае армію: «1) Утварэнне Беларускага вайсковага злучэння ў перыяд Айчынай ваіны, якое будзе змагацца за вызваленне беларускай зямлі ад нямецкіх захопнікаў, будзе мець вялікае ваенна-палітычнае і гістарычнае значэнне. Гэтае злучэнне стане асновай і пачаткам вайсковага фарміравання ў Беларусі. На баявых традыцыях будучь выхоўваюцца новыя фарміраванні. 2) Такія рэспублікі, як Прыбалтыйскія, Казахская, Грузійская і інш., якія маюць значна менш сваіх магчымасцяў, аднак маюць свае нацыянальныя вайсковыя фарміраванні, пры тым некаторыя з іх створаны ў перыяд Айчынай ваіны. У Беларусі, на тэрыторыі якой разгарнулася бітва за вызваленне ад нямецкіх захопнікаў, пытанне стварэння зараз жа беларускай нацыянальнай арміі становіцца актуальным і мэтазгодным. 3) Вайсковае злучэнне, якое будзе створана на Беларусі за кошт рэзерву партызан, пры вялізнай дапамозе, якую будучь аказавеця ЦК КП(б)Б і Беларускаму ўраду, стане значнай сілай на адным з франтоў Беларусі. Гэта Вы выказалі ў 1942 годзе, калі ўносілі прапанову аб стварэнні Беларускай Арміі».

ЗАКОН

АБ УТВАРЭННІ САЮЗНА-РЭСПУБЛІКАНСКАЙ НАРОДНАГА КАМІСАРЫТА АБОРОНЫ БССР

У адпаведнасці з прынятым Вярхоўным Саветам СССР Законам «Аб утварэнні вайсковых фарміраванняў у Рэспубліцы і аб ператварэнні ў іх з гэтым Народнага Камісарыята Абароны з адпаведнага ў саюзна-рэспубліканскай Народнага Камісарыята Вярхоўны Совет Беларускай Савецкай Садзістнай Рэспублікі і п а с т а в і л а :
1. Утварыць саюзна-рэспубліканскі Народны сарыят Абароны БССР.
2. Унесці ў Канстытуцыю БССР наступныя дадаткі:
а) Дапоўніць Канстытуцыю БССР артыкулаў наступнага зместу:
«Артыкул 16-6. Беларускае Савецкае Садыстнае Рэспубліка мае свае Рэспубліканскія вольны фарміраванні».
б) Дапоўніць артыкул 19 Канстытуцыі БССР тым «ш» наступнага зместу:
«ш) устанавіць парадку ўтварэння вайсковых кіраванняў БССР».
в) Дапоўніць артыкул 43 Канстытуцыі пункта наступнага зместу:
«з) Кіруе арганізацыяй вайсковых фарміраванняў БССР».
г) Дапоўніць артыкул 45 Канстытуцыі БССР «ш» «Народных камісарыаў БССР» словам «ароны» і артыкул 48 пасля слоў «Народныя камісарыаў БССР» словам — «абароны».

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР **Н. НАТАЛІ**

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР **Л. ПАВ**

24 чавення 1944 г. **М. ПАВ**

стаіць іншае. У нашай шматнацыянальнай Савецкай дзятчэжае ўсе народы незалежна ад расавай і нацыянальнай прыналежнасці карыстаюцца аднолькавымі правамі. І зараз, калі народы Савецкага Саюзу ў ваіне супраць нямецкіх захопнікаў хочаць вызначыць сваё месца ў Чырвонай Арміі, стварэнне вайсковых фарміраванняў Беларускай ССР і ў сувязі з гэтым Наркамата Абароны БССР стала настойлівай неабходнасцю. У Савецкім Саюзе маюцца нацыянальныя вайсковыя фарміраванні, якія апраўдваюць сваё назначэнне герайчнай барацьбой супраць нямецкіх акупантаў. Урад Беларускай ССР разам з усім народам зробіць усё залежнае, каб беларускія нацыянальныя фарміраванні, як састаўная частка нашай магутнай доблеснай Чырвонай Арміі, сваёй бяздольнасцю з гонарам апраўдалі б высокі давер таварыша Сталіна і нашай вялікай Сацыялістычнай Бацькаўшчыны — СССР». Далей таварыш Наталевіч на некалькі старонках апісвае герайчнае мінутае беларускага народа (Грунавальскую бітву 1410 года, бітву пры Лясной са шведамі, Айчынную ваіну 1812 года, з нямецкімі і польскімі войскамі ў 1918 і 1920 гадах. Вядома, акцэнт тут робіцца такі, што беларусы змагаюцца толькі ў саюзе з брацкім рускім народам) і падоумоўвае: «Беларускі народ мае слаўныя гістарычныя баявыя традыцыі, багацейшы во-

іраванні нацыянальных рэспублік яшчэ больш ўзмоціць магутнасць Чырвонай Арміі. Гэты закон накладвае вялікую адказнасць і адначасова ставіць ганаровыя задчы перад краінай. Несумненна, у нас павысіцца ўвага да ваеннай справы, ваеннай адукацыі навуачэнцаў і ўсяго насельніцтва. Беларускае рэспубліка мае трывалую аснову і ўсе магчымасці для стварэння сваіх вайсковых рэспубліканскіх фарміраванняў і створыць усё, каб гэтыя фарміраванні свята захоўвалі вялікія традыцыі нашай слаўнай герайчнай Чырвонай Арміі і памнажалі б ратнымі подзвігамі славу і доблесць савецкай зброі». І былі зачытаны рапарты і звароты ад камандзіраў партызанскіх злучэнняў, а таксама выступалі іншыя дпутаты. Такім чынам, на сесіі Вярхоўнага Савета БССР Закон «Аб утварэнні саюзна-рэспубліканскага Народнага Камісарыята Абароны» быў паспяхова прыняты.

На той жа самой сесіі Вярхоўны Совет прыняў і Закон «Аб утварэнні саюзна-рэспубліканскага Народнага Камісарыята Замежных Спраў БССР» — гэта значыць, Міністэрства замежных спраў у сучасным разуменні. Але калі МЗС, хоць і па-свойму «лячэнае» ў Беларусі потым сапраўды стварылі, то Народны Камісарыят Абароны БССР так і застаўся толькі на паперы. Асноўная загвоздка ў тым, што мы так і не бачылі, каб гэты прыняты ў 1944 годзе закон потым адмінілі. Фактычна атрымліваецца, што яго проста не выканалі.

— **А чаму?**
— Магчыма, пагледзелі, што Беларусь і гэта стала заснавальніцай ААН, галоўная мэта была выканаана. Да таго ж, калі стварыць Беларускае армію, то трэба рабіць аналагічныя вайсковыя фарміраванні і ў іншых савецкіх рэспубліках. Відачы, грамадства і кіраўніцтва не былі гатовыя да гэтага і не хацелі сабе лішняй праблемы.

Але тым не менш, мы бачым, што 24 сакавіка 1944 года Закон «Аб утварэнні саюзна-рэспубліканскага Народнага Камісарыята Абароны» быў прыняты, а значыць, Беларускае армію можа лічыць сваё афіцыйнае стварэнне не з 1992 года, а з 1944-га. Так ці інакш, але я лічу, што афармленне асобнага беларускага Народнага Камісарыята Абароны і Народнага Камісарыята Замежных Спраў, які важных атрыбуаў дзятчэжнасці, з'яўляецца цікавым і значным фактам, вартым увагі гісторыкаў, ды і проста шырокіх колаў грамадства.

— **Беларуская армія так і не была створана. Сталін быў супраць?**

— Мы з Вячаславам Сяліменевым, дырэктарам Нацыянальнага архіва Беларусі і пры падтрымцы Уладзіміра Адамушкі, дырэктара Дэпартаменту па архівах і справаходстве Мінноста, зрабілі і сапраўдныя архіў сацыяльна-палітычнай гісторыі, ў Федэральнае архіўнае агенцтва — там нічога не знайшлі і напісалі адказ, што дакументаў з рэзальюцыі Сталіна няма. Таму дакументальныя пацверджанні таго, што на гэты конт вырашыў Сталін, нам знайсці не ўдалося. Мы можам толькі меркаваць і будаваць здагадкі. Хоць сэнс развіваць гэты напрамак і працягчыць шукаць дакументы з рэзальюцыі Сталіна ёсць... адзінае, што хацелася б яшчэ заручыцца фіналасавай падтрымкай Міністэрства Абароны Рэспублікі Беларусь, бо мы пакуль шукаем гісторыю іх ведадства на голым энтузіазме.

г. Мінск Фота Анатона КІШЕЧУКА.

У двары Лідскага замка збудуюць трохпавярховы бетонны дом

«Звязда» даведалася, што расказы пра «аднапавярховую драўляную казарму» не адпавядаюць рэчымнасці

У нумары ад 11 снежня мы надрукавалі артыкул «Чаму пасярод Лідскага замка будуюць немаведама што?» У ім закраліся дзве праблемы. Першая — у замкавай вежы ўся экспазіцыя адзоблена паруску. А князь Радзівіл увогуле фігуруе як «Юрый Міколаевіч Радзівіл». Супрацоўнік Лідскага музея Валерый Сліўкін, які выканаў гэта, моцна абразіўся публікацыяй. Рэдакцыя атрымала два лісты — ад яго і ад калектыву музея. Валерый Сліўкін піша, што ў нас дзве дзятчэжныя мовы, таму ён, маўляў, нічога не паруючы. Фармальна яно так. Але, шануючы чытачы, ці не справядліваю заўвагу мы зрабілі? У 700-гадовым замку, які з'яўляецца нашым нацыянальным гонарам, варта ўсё ж пісаць таблічкі на тытульнай мове нацыі. А калі робіць акцэнт на тым, што ў нас дзве дзятчэжныя мовы — дык пішыце тады на абедзвюх! Асабіла апалтана Валерый Сліўкін намагавець даказаць апанта на жыццё «Юры Міколаевіча Радзівіла». Ці ж называлі тады людзей на сучасныя капыл — з іменем па бацьку? І ці дарочна гэта на музейным стэндзе? Раз ужо пытанне перарасло ў спрэчку, мы папрасілі рассудзіць яе паважанага чалавека, аднаго з самых аўтарытэтных гісторыкаў нашай краіны — **прафесара Беларускага дзятчэжнага ўніверсітэта культуры і мастацтва, доктара гістарычных навук Анатоля Пятровіча ГРЫЦКЕВІЧА**. Спэдыёмся, прафесар Грыцкевіч будзе дастатковым аўтарытэтам для шануюных супрацоўнікаў музея.

— Безумоўна, у нашым выпадку, у падлісы да ілюстрацыі на музейным стэндзе гэта выглядае папашартнаму, занедта на сучасны манер, — пракаментаваў прафесар Анатоль Грыцкевіч. — Часам і сапраўды такое — зварот з іменем па бацьку — магло здарэцца, але выключна ў князёў, асабіла тых, хто паходзіў ад вялікага князя. У шляхты гэта не практыкавалася. Тым больш так, каб кожны раз урываўся імя па бацьку, гэтага дакладна не было! Я падтрымліваў вас у вашай пазіцыі. Паколькі некаторыя з Радзівілаў займалі высокую дзятчэжную пасаду, дапускаю, што яны часам маглі пісацца з іменем па бацьку. Аднак так маглі звярнуцца да князя падначаленыя, каб выказаць асабілае прыхільнае. «Юрый Міколаевіч Радзівіл!»,

Адзін з будынкаў, які з'явіцца ў двары Лідскага замка. Малюнак атрыманы ад Лідскага райвыканкама.

навошта ў замкавым двары залілі магутныя бетонныя падмуркі... Дарчы, начальнік Упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і рэстаўрацыі Міністэрства культуры Ігар ЧАРНЫЎСКІ прызнаўся «не адпавядаюць гістарычнай праўдзе», бо няма дакладных звестак, што там насамрэч было. Ці збудуюць пасярод аднаго з галоўных замкаў Беларусі фантазій

Гараскоп стрыжак на студзень

5 студзеня. Неспрыяльны дзень для наведвання цырульні. Стрыжка валасоў можа прывесці да спрэчак і судовых цяжбаў.

6 студзеня. Неспрыяльны дзень. Стрыжка можа прывесці да матэрыяльнага расстрат і пагаршэння здароўя.

7 студзеня. Стрыжка ў гэты дзень можа выклікаць пачуццё дыскамфорту (суму, звязанае са страхам страты блізка. Магчымы абстрактны хвароб горла і ротавай поласці.

8 студзеня. Стрыжка прывядзе да паліяшэння матэрыяльнага стану і агняўнага дабрабыту.

9 студзеня. У гэты дзень лепш пазбягаць наведвання цырульніка. Можна падахліць прастуду.

10 студзеня. Дзень, калі стрыжка валасоў можа прывесці да канфліктаў і сварак з блізкімі людзьмі і кіраўніцтвам. Магчымы абстрактны розныя хвароб.

11 студзеня. Ідэальны дзень для стрыжкі валасоў. Абяцце выдатнае самаадчуванне і нябяднае жыццё да старасці.

12 студзеня. Пасля наведвання цырульні ў гэты дзень чалавек можа спасынгуць хваробы і ўсялякія праблемы.

13 студзеня. Неспрыяльны дзень для стрыжкі валасоў.

14 студзеня. Лепш устрымацца ад наведвання цырульні. Паводле тыбейскіх традыцый, гэта дзень, які «спальвае», стрыжка пагражае пагаршэнню здароўя.

15 студзеня. Стрыжка ў гэты дзень развівае вастрыню пачуццёў, паліяшае праніклівае розуму.

16 студзеня. Стрыжку лепш перанесці на больш спрыяльны перыяд, паколькі ў гэты дзень можна прыцягнуць няшчасці, павялічваеца верагоднасць траўматызму.

17 студзеня. Добры час для стрыжкі. У гэты дзень вы набудзеце не толькі прыяцельны знешні выгляд, але і прыягнечце ў сваё жыццё ўдачу і шчасце.

18 студзеня. Паліяшчэнне ва ўсіх сферах жыцця (ад становішча ў грамадстве да матэрыяльнага стану) чакае таго, хто наведвае цырульню.

19 студзеня. Неспрыяльны дзень для наведвання цырульніка. Стрыжка ў гэты дзень тоіць у сабе сур'ёзныя негатыўныя наступствы практычна ва ўсіх галінах жыцця (ад парашэння агняўнага стану арганізма да псіхічных праблем).

20 студзеня. Неспрыяльны

дзень для стрыжкі. Наведваючы цырульню ў гэты дзень, вы накіраеце верагоднасць асабістых памылак і выпадковасцяў, якія ідуць за імі. Акрамя гэтага, становіцца складана трымаць пад кантролем свае негатыўныя звычкі і страціці.

21 студзеня. Стрыжка стварае магчымы пераходчы ў справах і выдзе да пагаршэння здароўя (ад верагоднасці траўматызму да пагаршэння псіхічнай дзейнасці). Паводле ўсходніх традыцый, самыя шкодныя духі прыцягваюцца падчас стрыжкі ў гэты дзень.

22 студзеня. Стрыжка ў гэты дзень павялічвае верагоднасць скарывання супраць вас крадзжыя ці рабаўніцтва, што пацягне за сабой не толькі страту маёмасці ці ўласнасці, але і пагаршэнне здароўя.

23 студзеня. У гэты дзень лепш адклікай справы і знайдзі час для наведвання цырульні, паколькі стрыжка ў гэты дзень падаўжае жыццё.

24 студзеня. Стрыжка ў гэты дзень змяняе адносіны да жыцця. Нават самы заўяты ашчэды пачне прыгладзіцца да жыццёвага трыываў, аж да ўзнікнення пачуцця невыраўнага да жыцця ўвогуле і да навакольных, у прыватнасці.

25 студзеня. Той, хто пастрыжжа ў гэты дзень, завалодае як знешняй, так і ўнутранай прыябнасцю і прыцягваеца, а разам з гэтым — і дабрабытам.

26 студзеня. З аднаго боку, стрыжка ў гэты дзень дае магчымасць наблізіцца ўласнасці, а з іншага боку, можа прывесці да павялічэння вагі, што адбаеца на агняўным стане здароўя.

27 студзеня. Стрыжка ў гэты дзень дае здаровы колер твару і паліяшае дабрабыт.

28 студзеня. Для стрыжкі дзень надзвычай неспрыяльны. Пагражае пагаршэнню здароўя, асабліва калі ўжо ёсць схаваныя ці хранічныя хваробы.

29 студзеня. У гэты дзень магчыма павялічэнне ўнутрыбочнага ціску ці абстрактнае вочныя хваробы. Высокая верагоднасць з'яўлення ячменю ці запалення.

30 студзеня. Станоўчы дзень. Ніякіх лёсавызначальных змен не нясе, але стрыжка ці ўкладка атрымаюцца на дзіва удалымі, што прывядзе да выдатнага настрою.

31 студзеня. Паказаны ў гэты дзень такія ж, як і ў квяртэці.

Падарункі для...

...Авена
Авени любяць падарункі, у якіх адчуваюць роднасцю сабе энергію: радасці, жыццядзейнасці, актыўнасці. Да душы ім будзе падарунак-падзея: прафесійная фотасесія, цікавая паездка, спартыўная вылазка (пейнтбол, паездка вярхом на конях), паход у аквапарк (што будзе цудоўным кантрастам і настальгіяй па гарачым леце ў марозны зімовы дзень), у цёплую пару года — парк атракцыйнаў або палёт на паветраным шары. Такія незвычайныя падарункі для Авена багатыя на ўражанні, а гэта Авен вельмі цэнціць.

Між тым, варта адзначыць, што калі выбар падарунка для вас няпростая задача, то Авен дастаткова практычны для таго, каб адказаць на ваша прамое пытанне: «Што табе падарыць?».

...Цяльця
Падарункі Цяльцу не павінны быць танымі і выглядаць так, быццам бы вы набылі іх спянтана за пяць хвілін да вайшай сустрачы — гэта ўлічце, яно самавольнае і паўпывае на адносіны да вас. Праўда, калі ваш падарунак ўсё не спадабаецца, то, хутчай за ўсё, ён зможа гэта ўмець схаваць.

Цяльцы любяць размах, ім падабаецца, калі ў гаюўнага, асноўнага падарунка ёсць дадатак: кветкі, шакалад, бутэлька добрага віна, невялікі і чароўны тэматычны сувенир, арыгінальная паштоўка, незвычайная ўпакоўка.

Цяльцы любяць і ўмеюць цаніць каштоўныя ўпрыгажэнні, падарункі, якія падкрэсліваюць іх статус (штодзёнікі ў скурным пераліце, драгараг ручка, галштук, гадзіннік); падарункі, якія ўказваюць на іх асобныя эстэтычныя якасці (інтэлектуальныя кнігі і фільмы, білеты ў тэатр на вядомы спектакль). У якасці падарунка для Цяльця могуць быць вельмі дарчыя прадметы інтэр'еру або рэчы, што ствараюць дамаашнюю ўтульнасць.

...Льва
Жоўтыя і аражаваыя колеры, сонечнае характэро — неабходныя атрыбуты падарунка для Льва. Заляты ўпрыгажэнні і ўпрыгожванні, стылізаваныя пад даўніну, прадметы антыкварыяту, карціны, мадэлі аўтамабіляў, фарфоравыя лялькі, бэз сумнення, будучы па душы Льву, пацешаць яго самавольна і падкрэсяць яго значнасць.

Льву любяць урачыстую атмасферу. Стварыце яе падчас уручэння падарунка (лепш за ўсё, каб пры гэтым прысутнічалі і іншыя госці свята, а Лью аказаўся ў цэнтры ўвагі). Некалкі кампліментары, бліскучая акуртная ўпакоўка, паштоўка ручной работы — усё гэта дапаможа вам скарыць сэрца Льва.

Яшчэ адна немалаважная парада: Льву падабаецца, калі яго імя (а магчыма, і знак Задзьяка) адлюстравана на падарунку.

...Дзевы
Дзевам падыдуць падкрэслена практычная падарункі, неабходныя ў паўсядзённым жыцці: чайныя наборы, кухонны посуд, вазы для кветак, пасцельная бялізна, настольныя лампы, шкатулкі, наборы натуральнай касметыкі. Удалым выбарам будзе падарункі для Дзевы дэлавага і афіцыйнага плана: візітніцы, штодзёнікі, даведнікі, слоўнікі, пісьмовыя наборы, сумка для ноутбука, скурныя папкі, электронны перакладчыкі, дыктафоны.

Дзевы — педантычныя, практычныя і элігантныя. Хутчай за ўсё, Дзевы добра прыме сваё прамое пытанне пра тое, што ён хацела атрымаць у падарунак на свята, і з разуменнем паставіцца да пранавы пра сумесны паход па крамах з мэтай знайсці тое, што ёй сапраўды патрэбна.

...Шалей
Калі вы запытаецеся ў Шалей, што ім падарунак, то абавязкова атрымаеце фларыстыка, росніе па шкле, літаграфія. Яны не будуць падрабязна апісваць асартымент. Калі завітаеце, то будзеце ўражаны тым, колькі прыгажосці ў нас вырабляецца. Скажу толькі, што тут я бачыла нават кальчугі, а таксама льюльку для немаўляці.

Гараскоп падарункаў ЯК ДАГАДЗІЦЬ ЗНАКУ ЗАДЗЬЯКА

ПАДАРУНКІ ДЛЯ...

...Авена
Авени любяць падарункі, у якіх адчуваюць роднасцю сабе энергію: радасці, жыццядзейнасці, актыўнасці. Да душы ім будзе падарунак-падзея: прафесійная фотасесія, цікавая паездка, спартыўная вылазка (пейнтбол, паездка вярхом на конях), паход у аквапарк (што будзе цудоўным кантрастам і настальгіяй па гарачым леце ў марозны зімовы дзень), у цёплую пару года — парк атракцыйнаў або палёт на паветраным шары. Такія незвычайныя падарункі для Авена багатыя на ўражанні, а гэта Авен вельмі цэнціць.

Між тым, варта адзначыць, што калі выбар падарунка для вас няпростая задача, то Авен дастаткова практычны для таго, каб адказаць на ваша прамое пытанне: «Што табе падарыць?».

...Цяльця
Падарункі Цяльцу не павінны быць танымі і выглядаць так, быццам бы вы набылі іх спянтана за пяць хвілін да вайшай сустрачы — гэта ўлічце, яно самавольнае і паўпывае на адносіны да вас. Праўда, калі ваш падарунак ўсё не спадабаецца, то, хутчай за ўсё, ён зможа гэта ўмець схаваць.

Цяльцы любяць размах, ім падабаецца, калі ў гаюўнага, асноўнага падарунка ёсць дадатак: кветкі, шакалад, бутэлька добрага віна, невялікі і чароўны тэматычны сувенир, арыгінальная паштоўка, незвычайная ўпакоўка.

Цяльцы любяць і ўмеюць цаніць каштоўныя ўпрыгажэнні, падарункі, якія падкрэсліваюць іх статус (штодзёнікі ў скурным пераліце, драгараг ручка, галштук, гадзіннік); падарункі, якія ўказваюць на іх асобныя эстэтычныя якасці (інтэлектуальныя кнігі і фільмы, білеты ў тэатр на вядомы спектакль). У якасці падарунка для Цяльця могуць быць вельмі дарчыя прадметы інтэр'еру або рэчы, што ствараюць дамаашнюю ўтульнасць.

...Льва
Жоўтыя і аражаваыя колеры, сонечнае характэро — неабходныя атрыбуты падарунка для Льва. Заляты ўпрыгажэнні і ўпрыгожванні, стылізаваныя пад даўніну, прадметы антыкварыяту, карціны, мадэлі аўтамабіляў, фарфоравыя лялькі, бэз сумнення, будучы па душы Льву, пацешаць яго самавольна і падкрэсяць яго значнасць.

Льву любяць урачыстую атмасферу. Стварыце яе падчас уручэння падарунка (лепш за ўсё, каб пры гэтым прысутнічалі і іншыя госці свята, а Лью аказаўся ў цэнтры ўвагі). Некалкі кампліментары, бліскучая акуртная ўпакоўка, паштоўка ручной работы — усё гэта дапаможа вам скарыць сэрца Льва.

Яшчэ адна немалаважная парада: Льву падабаецца, калі яго імя (а магчыма, і знак Задзьяка) адлюстравана на падарунку.

...Дзевы
Дзевам падыдуць падкрэслена практычная падарункі, неабходныя ў паўсядзённым жыцці: чайныя наборы, кухонны посуд, вазы для кветак, пасцельная бялізна, настольныя лампы, шкатулкі, наборы натуральнай касметыкі. Удалым выбарам будзе падарункі для Дзевы дэлавага і афіцыйнага плана: візітніцы, штодзёнікі, даведнікі, слоўнікі, пісьмовыя наборы, сумка для ноутбука, скурныя папкі, электронны перакладчыкі, дыктафоны.

Дзевы — педантычныя, практычныя і элігантныя. Хутчай за ўсё, Дзевы добра прыме сваё прамое пытанне пра тое, што ён хацела атрымаць у падарунак на свята, і з разуменнем паставіцца да пранавы пра сумесны паход па крамах з мэтай знайсці тое, што ёй сапраўды патрэбна.

...Шалей
Калі вы запытаецеся ў Шалей, што ім падарунак, то абавязкова атрымаеце фларыстыка, росніе па шкле, літаграфія. Яны не будуць падрабязна апісваць асартымент. Калі завітаеце, то будзеце ўражаны тым, колькі прыгажосці ў нас вырабляецца. Скажу толькі, што тут я бачыла нават кальчугі, а таксама льюльку для немаўляці.

іх шчасцю не будзе межаў. Будзеце ўважлівыя да іх адносіны да прадметаў, якіх у бясцэдзе за кубкам чаю, так і ў час паходу па крамах — гэта дапаможа вам злавіць намік на пажаданы падарунак для Блізнят.

...Рака
Ракам падыдохзьяць падарункі, якія адпавядаюць іх захапленню або паўпавяюць іх калекцыі (калі, зразумела, яны штосці збіраюць; — зрашты, для Ракаў гэта больш чым тыпова). Будзе дарчыя кухонны посуд, кулінарныя кнігі і пакаёвыя расліны ў вазонах. Пазбягайце кветак з рэзкім, моцным пахам. Нават васьмага сакавіка большасць Ракаў не ацніць такія кветкі, як міміза.

Ракі любяць старыя рэчы, прадметы з гісторыяй і тое, што стварае дамаашнюю ўтульнасць. Гаюўныя крытэрыі падарунка для Рака: — карыснасць і сентыментальнасць.

Прадметы адзення: пальчаткі, цёплыя шалкі, кофтакі, кашулі — будучы па душы Раку. Аднак, каб гэта было менавіта так, арыентуйцеся на іх густ, а не на ваш — у Рака ён некалькі спецыфічны.

Падрабаюцца Ракам і простыя сэнсавыя падарункі накіштат аматарскага віда з іх удзелам, альбо з вашымі сумеснымі фатаграфіямі або нейкай тэматычнай падборкай момантаў з іх жыцця.

...Скарпіёна
Зрабіць добры падарунак Скарпіёну даволі цяжка. Іх густы і захаплены звычайна вядомыя, але бяда ў тым, што ў іх Скарпіёны лічаць сябе сапраўднымі экспертамі і знаўцамі. Каб дагадзіць з падарункам, выбар трэба рабіць вельмі старанна. У адваротным выпадку Скарпіён успрыме ваш дар «няк». Дарагія віншанні, каньяк, але ўсё абавязкова павінна быць выдатнай якасці.

Скарпіёны цягнуцца да сілы і гісторыі. Старажытная зброя, гістарычныя кнігі пра вялікіх уладароў і наймудрых філосафаў будуць ім даступны. Аднак спянтку разведайце: ці не паўторыць ваш падарунак тое, што ўжо ёсць у Скарпіёна.

Другая рыса Скарпіёна — моцная сэксуальная энергетыка. Эра тычныя падарункі, падарункі з намёкам на абразыць іх, а наадварот, прыягнучы і зацікаваць.

Яшчэ адна рыса Скарпіёна — захапленне містычным, складаным і шматзначным. Музыка для медытацый і ўсвадомленых сноў, каштоўныя і паўкаштоўныя камяні, якія маюць асаблівае «чароўнае» значэнне, фігуркі-талісманы — усё гэта цалкам паддзё ў падарунак Скарпіёну.

...Стральца
Падарунак Стральцу павінен быць максімальна арыгінальным і незвычайным, інакш яго успрымуць як належае і дэжурнае (прычым найрадчэй ці паспрабуюць схаваць гэта ад вас). Стральцы па натуре сваёй гарызы і падарожнікі. У якасці падарунка мужчынам падыдуць спартыўны інвентар, заплечнікі, арыгінальныя нажы, а звычайтам — яркія парасоны незвычайнай формы, доўгія пальчаткі.

Экзатычныя падарункі з розных краін таксама могуць прыягнучы увагу Стральца. Многія з іх не адмовяцца ад турэцкага кальяна або кубінскай сгары.

Ідэальны падарунак Стральцу — паездка калі і не на далёкія нялюдныя востравы, то хоць бы на экскурсію ў суседні горад. Стральцы здольныя зразумець падарункі-розгрыфы, якія перакананыя, што і самі вядуць адменным пачуццём гумару.

...Казярога
Падарунак Казярогу павінен быць карысным. Лепш за ўсё, каб ён сядзеў інаўчэй пастыховай працы або нейкаму роду дзейнасці, хобі. Незвычайныя падарункі-сувеніры таксама мо-

це самую падрабязную інструкцыю пра ўсё тое, што ён жаце і жадалі. Яны не пакрыўдзяцца і ў тым выпадку, калі вы пойдзеце па шляху найменшага супраціву, уручышы ў якасці падарунка канверт або паштоўку з грашыма.

Наогул Шалей хоць і цягнуцца, з аднаго боку, да арыгінальнасці і вытанчанасці, з іншага боку, не так ужо і дамагаюцца ў плане падарункаў: ім будучы па душы духі, прадметы мастацтва, настольныя гульні для шматнай і дружнай кампаніі, мільня і чароўныя забавы і сувеніры.

Многія Шалей любяць спраўляць святы з размахам, вы вельмі іх парадуюць, калі прапануюце сваю дапамогу ў арганізацыі якой-небудзь урачыстасці. А калі гаворка ідзе пра дзень нараджэння Шалей, то можаце паспрабаваць узяць усе клопаты на сябе.

...Вадалея
Ваша непадзельная ўвага і жаданне зрабіць прыемнае для Вадалея асабліва важна. Калі ён гэтага не адчуе, то падарунак любой цаны і любой ступені карысці будзе для яго проста неўважліва рэччу. Але калі вы дадце Вадалею магчымасць зразумець, што ваш падарунак яму асабліва і індыўдуальны, што вы не пашкадавалі часу і сіл на яго, то гэта вельмі сціпліць да вас Вадалея, які будзе шчыра крунаты да глыбіні душы.

Каб дасягнуць гэтага, лепш за ўсё зрабіць для падарунка штосці самастойна: прыгатаваць якую-небудзь кулінарную страву, звазяць шалкі, зрабіць упакоўку падарунка сваімі рукамі з подлісам, дзе ўказана імя і напісана некалькі цёплых і шчырных слоў. Менавіта такі падарунак Вадалею будзе даступна. Вадалею любяць творчыцца ва ўсіх яе праявах і ўсё тое, што пацярпае яго круглянд, Вадалею падабаюцца падарункі, якія ўручаюцца ў адпаведнасці з адмысловым сізнарнем «пошукі», славенныя прылюдні ўручэння падарунка. Ён проста ў захапленні ад падарункаў-сюрпрызаў.

...Рыб
Падрабаць падарункі для Рыб не так ужо і складана: прыемны лёгкі фільм (а лепш падборка раматных або апошніх кінанавінаў), кніга любімага пісьменніка, якая наўдана выйшла, або дыск з музыкай для рэлаксацыі. Вы можаце сабраць цэлы кошчык падарункаў, дзе знойдзеце мясцо пене, мьлу ручной работы і араматычным свечкам.

Акрамя таго, добра падарункі для Рыб наступныя: ювельныя ўпрыгажэнні, кулоны, талісманы, брандэва адзенне і аксесуары, парфуму.

Рыбам падабаецца складаная ўпакоўка падарункаў, дзе мудрагеліста, якая кідаецца ў вочы, але шматсплоўная і вытанчаная. Каробачка з пяльчаткам рух або высучаныя міні-тэлімакі, прахаленная шакувай стужкай упакоўкавая папера ў некалькі слаёў, якая пераліваецца.

гучы быць Казярогу па душы, але яго захапленне да іх (калі, зразумела, яно будзе) даволі хутка пагасне. Дарчы, у Казярога не заўсёды атрымоўваецца шчыра паказаць, што ён задаволены або крунаты падарункам — нават калі гэта сапраўды так.

Казярогу падабаецца вядоўць рэччамі, таму дароўны надліс непасрэдна на падарунку да месца, а вось віншавальнага паштоўка на доўга не запомніцца.

Казярогу вельмі ўніклівы і нават кансерватыўны. Яму вельмі важна, які менавіта вы ўручаеце яму падарунак. Гэта не павінна быць абы-як або хутка. Ён хоча, каб гэта падзея была падкрэслена важнай.

...Вадалея
Ваша непадзельная ўвага і жаданне зрабіць прыемнае для Вадалея асабліва важна. Калі ён гэтага не адчуе, то падарунак любой цаны і любой ступені карысці будзе для яго проста неўважліва рэччу. Але калі вы дадце Вадалею магчымасць зразумець, што ваш падарунак яму асабліва і індыўдуальны, што вы не пашкадавалі часу і сіл на яго, то гэта вельмі сціпліць да вас Вадалея, які будзе шчыра крунаты да глыбіні душы.

Каб дасягнуць гэтага, лепш за ўсё зрабіць для падарунка штосці самастойна: прыгатаваць якую-небудзь кулінарную страву, звазяць шалкі, зрабіць упакоўку падарунка сваімі рукамі з подлісам, дзе ўказана імя і напісана некалькі цёплых і шчырных слоў. Менавіта такі падарунак Вадалею будзе даступна. Вадалею любяць творчыцца ва ўсіх яе праявах і ўсё тое, што пацярпае яго круглянд, Вадалею падабаюцца падарункі, якія ўручаюцца ў адпаведнасці з адмысловым сізнарнем «пошукі», славенныя прылюдні ўручэння падарунка. Ён проста ў захапленні ад падарункаў-сюрпрызаў.

...Рыб
Падрабаць падарункі для Рыб не так ужо і складана: прыемны лёгкі фільм (а лепш падборка раматных або апошніх кінанавінаў), кніга любімага пісьменніка, якая наўдана выйшла, або дыск з музыкай для рэлаксацыі. Вы можаце сабраць цэлы кошчык падарункаў, дзе знойдзеце мясцо пене, мьлу ручной работы і араматычным свечкам.

Акрамя таго, добра падарункі для Рыб наступныя: ювельныя ўпрыгажэнні, кулоны, талісманы, брандэва адзенне і аксесуары, парфуму.

Рыбам падабаецца складаная ўпакоўка падарункаў, дзе мудрагеліста, якая кідаецца ў вочы, але шматсплоўная і вытанчаная. Каробачка з пяльчаткам рух або высучаныя міні-тэлімакі, прахаленная шакувай стужкай упакоўкавая папера ў некалькі слаёў, якая пераліваецца.

...Казярога
Падарунак Казярогу павінен быць карысным. Лепш за ўсё, каб ён сядзеў інаўчэй пастыховай працы або нейкаму роду дзейнасці, хобі. Незвычайныя падарункі-сувеніры таксама мо-

це самую падрабязную інструкцыю пра ўсё тое, што ён жаце і жадалі. Яны не пакрыўдзяцца і ў тым выпадку, калі вы пойдзеце па шляху найменшага супраціву, уручышы ў якасці падарунка канверт або паштоўку з грашыма.

Наогул Шалей хоць і цягнуцца, з аднаго боку, да арыгінальнасці і вытанчанасці, з іншага боку, не так ужо і дамагаюцца ў плане падарункаў: ім будучы па душы духі, прадметы мастацтва, настольныя гульні для шматнай і дружнай кампаніі, мільня і чароўныя забавы і сувеніры.

Многія Шалей любяць спраўляць святы з размахам, вы вельмі іх парадуюць, калі прапануюце сваю дапамогу ў арганізацыі якой-небудзь урачыстасці. А калі гаворка ідзе пра дзень нараджэння Шалей, то можаце паспрабаваць узяць усе клопаты на сябе.

...Скарпіёна
Зрабіць добры падарунак Скарпіёну даволі цяжка. Іх густы і захаплены звычайна вядомыя, але бяда ў тым, што ў іх Скарпіёны лічаць сябе сапраўднымі экспертамі і знаўцамі. Каб дагадзіць з падарункам, выбар трэба рабіць вельмі старанна. У адваротным выпадку Скарпіён успрыме ваш дар «няк». Дарагія віншанні, каньяк, але ўсё абавязкова павінна быць выдатнай якасці.

Скарпіёны цягнуцца да сілы і гісторыі. Старажытная зброя, гістарычныя кнігі пра вялікіх уладароў і наймудрых філосафаў будуць ім даступны. Аднак спянтку разведайце: ці не паўторыць ваш падарунак тое, што ўжо ёсць у Скарпіёна.

Другая рыса Скарпіёна — моцная сэксуальная энергетыка. Эра тычныя падарункі, падарункі з намёкам на абразыць іх, а наадварот, прыягнучы і зацікаваць.

Яшчэ адна рыса Скарпіёна — захапленне містычным, складаным і шматзначным. Музыка для медытацый і ўсвадомленых сноў, каштоўныя і паўкаштоўныя камяні, якія маюць асаблівае «чароўнае» значэнне, фігуркі-талісманы — усё гэта цалкам паддзё ў падарунак Скарпіёну.

Сёння

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.27	16.03	7.36
Віцебск	8.24	15.45	7.21
Магілёў	8.17	15.53	7.36
Гомель	8.06	15.58	7.52
Гродна	8.41	16.19	7.38
Брэст	8.33	16.28	7.55

Месяц
Маладзёц 4 студзеня.
Месяц у сузор'і Вадалея.

Імяніны
Кр. Васіля, Івана, Паўла.
К. Ганны, Дзіяны, Шымава, Эдуарда, Эміліяна, Яна.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Надвор'е на зямлі

Гэамагнітныя ўзрушэнні

19 ГАДЗ.	22 ГАДЗ.	01 ГАДЗ.	04 ГАДЗ.
13 ГАДЗ.	16 ГАДЗ.	13 ГАДЗ.	16 ГАДЗ.

Абзначэнні:

- няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
- невялікія геамагнітныя узрушэнні
- слабая геамагнітная бура

...у суседзі

ВАРШАВА	5.-3°C	КІЕВ	5.-3°C	РЫГА	-11.-9°C
ВІЛЬНЮС	-8.-6°C	МАСКВА	-8.-7°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ	-8.-4°C

5 студзеня

1919 год — савецкі ўрад Беларусі пераехаў са Смаленска ў Мінск.

1019 год — пачалося княжанне ў Кіеве Яраслава Мудрага, сына Уладзіміра Святаслававіча і полацкай князёўны Рагнеды Рагвалодаўны.

«Найвялікшае няшчасце — мець патрыў ў дзімамозе людзей, вартых нашай пагарды».

Кей-Кавус, міфічны цар старажытнага Ірана.

Сёння святкуе свой юбілей **Надзея Гаўрыляўна НІКАЛАЕНКА**, былая супрацоўніца «Звязды», якая больш як два дзесяці гадоў аддала нашай газеце. Шчыра віншум! Няхай будзе гэты юбілей незабудлівым, дэне сонечным, а настрой радасным. Жадаем Вам цёплых усмешак, прыязных слоў. Няхай у радасці ідуць гады, каб у Вашым жыцці заўсёды былі здароўе, шчасце, дабрабыт, поспехі ва ўсіх справах. Каб усё, чаго жадаеце, — збылася!

Звяздоўцы.

Усімнємся!

Біржа, гандаль перад Новым годам, тры брокеры. Двое носяцца, пра тры тэлефонныя трубка ў руках, гарлапаюць:

— Даводзь да дзвюх! Бары! Скідай дзесяць і здавай! Чатыры ўні! Трэці, летуценна глядзячы ў акно: